T086 TKL 4 (22) Luận Kim Cang Tiên Q7

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 395

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN
QUYEÅN 7

“Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Noùi toùm laïi, thì kinh naày coù voâ bieân coâng ñöùc khoâng theå nghó baøn, khoâng theå löôøng xeùt...”: Ñaây laø phaàn thöù chín trong ñoaïn lôùn cuûa Kinh, goïi laø Phaàn noùi veà lôïi ích. Phaàn kinh naày sôû dó neâu ra laø vì ñoaïn thöù taùm ôû tröôùc ñaõ neâu roõ taát caû chuùng sinh tuy ñeàu coù Phaät taùnh nôi Chaân nhö, bình ñaúng, khoâng sai khaùc, nhöng ngöôøi tu haønh thì thaáy, keû khoâng tu haønh thì khoâng theå thaáy. ÔÛ treân ñaõ bieän minh, döïa nôi kinh naày, thoï trì, ñoïc tuïng, tu haønh ba thöù, taát coù theå thaáy Phaät taùnh. Nhöng cuõng chaúng phaûi laø haønh thuø thaéng cöùu caùnh, chöa roõ vieäc döïa tröïc tieáp vaøo kinh naày vôùi ba thöù tu haønh, ñöôïc thaáy Phaät taùnh, laø laïi thaønh töïu nhöõng haønh thuø thaéng gì, coù nhöõng lôïi ích gì ñeå coù theå thaáy Phaät taùnh. Khi thaáy Phaät taùnh thì ñaït ñöôïc nhöõng quaû baùo gì? Neân nay bieän minh, chaúng nhöõng chæ döïa nôi kinh naày, vôùi ba thöù tu haønh, coù theå thaáy Phaät taùnh, maø chính coøn döïa vaøo kinh naày ñeå phaùt khôûi Tö tueä, Tu tueä. Laïi tu taäp roäng khaép muoân haïnh, hieän taïi coù theå dieät tröø toäi loãi ñaõ qua, vò lai seõ ñoaïn döùt hai chöôùng, ñaït ñöôïc nhieàu thöù lôïi ích cho hieän taïi vaø vò lai, môùi coù theå thaáy roõ Phaät taùnh, hoaøn toaøn chöùng ñaït quaû thöôøng haèng. Trong keä thöù nhaát nôi ñoaïn tröôùc ñaõ neâu: ‘Thaønh töïu nhöõng nghieäp gì’. Nay ôû ñaây chính thöùc neâu roõ theå cuûa ng- hieäp coù nhieàu thöù, neân phaàn tieáp theo ñaõ daãn ra. Tröôùc giôø, ñaõ bieän minh roäng veà vieäc thoï trì kinh naày ñaït ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc, ñeàu laø lôïi ích, vì sao khoâng mang teân goïi “Lôïi ích” ôû nhöõng phaàn noùi ñoù? Sôû dó ñoaïn naày rieâng ñöôïc goïi laø “Noùi veà lôïi ích”: laø vì treân ñaày, tuy ñaõ neâu roõ vieäc döïa vaøo kinh naày tu taäp, coù nhieàu lôïi ích, nhöng chöa nhö ñoaïn naày bieän minh, do nhaân duyeân thoï trì kinh, ñaõ phaùt sinh hai thöù Tö tueä, Tu tueä, coù theå xoay chuyeån nghieäp naëng cuûa quaù khöù, ñôøi hieän taïi thoï nhaän nheï, ñôøi vò lai seõ ñöôïc hai thöù quaû baùo theá gian vaø xuaát theá gian. Do coù nhieàu thöù lôïi ích nhö theá neân rieâng goïi laø phaàn Noùi veà lôïi ích.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 396

Döïa nôi kinh naày tu haønh thì coù voâ löôïng lôïi ích. Nay taïm y cöù moät ñoaïn kinh naày laøm thaønh chín thöù chöông moân, hoaëc möôøi thöù ñeå bieän bieät veà nghóa cuûa lôïi ích. Cho neân phaàn ñaàu cuûa ñoaïn kinh naøy neâu: “Noùi toùm laïi”, töùc daãn toùm löôïc chín thöù chöông moân (ñoaïn nhoû) ñeå laøm roõ veà lôïi ích. Nhöõng gì laø chín thöù? 1. Kinh naày khoâng theå nghó baøn, khoâng theå xöùng löôïng coù voâ löôïng coâng ñöùc. Luaän noùi: “Khoâng phaûi caûnh giôùi khaùc”. Neâu roõ dieäu lyù cuûa kinh naày laø saâu xa, coù voâ bieân coâng ñöùc. Cho neân tröôùc heát laø neâu phaùp ñöôïc Nhö Lai thuyeát giaûng. “Khoâng theå nghó baøn”: laø bieän minh caùi ñöôïc thuyeân baøy (sôû thuyeân) cuûa kinh naøy laø phaùp thaân Voâ vi, laø caûnh giôùi cuûa chö Phaät, haøng phaøm phu, Nhò thöøa khoâng theå löôøng xeùt.” “Khoâng theå xöùng löôïng”: Neâu roõ kinh coù coâng ñöùc lôùn, khoâng theå duøng toaùn soá ñeå tính keå so löôøng veà caûnh giôùi cuûa chö Phaät, ñaïi nhaân. Neân caâu sau noùi: “Voâ löôïng coâng ñöùc”. 2. Phaùp moân naày, Nhö Lai vì nhaèm phaùt huy phaùp Ñaïi thöøa, neân thuyeát giaûng. Vì nhaèm phaùt huy Toái thöôïng thöøa, neân thuyeát giaûng. Luaän goïi laø: “Chæ döïa ñaïi nhaân, neâu”. Ñaây laø neâu ra vì haïng ngöôøi naøo maø Phaät noùi. Laøm roõ dieäu lyù cuûa kinh ñaõ saâu xa, ngöôøi caên trí nhoû khoâng theå thoï nhaän. Chæ vì haøng Boà-taùt caên trí lôùn neân neâu giaûng. Vì nhaèm phaùt huy Ñaïi thöøa neân thuyeát giaûng. Ñaây laø haøng Boà-taùt ñòa tieàn môùi phaùt taâm. “Vì Toái thöôïng thöøa”: Ñaây laø neâu roõ: Khoâng nhöõng vì ngöôøi môùi phaùt taâm moãi thuyeát giaûng, maø cuõng vì nhöõng baäc tu haønh nhö thaät. 3. Döïa vaøo keä sau nôi Luaän ñeå giaûi thích. Caâu thöù ba nôi keä ñaàu noùi: “Vì ít nghe, tin phaùp”. Neâu roõ kinh naày ít coù ngöôøi tin, khoù ñöôïc. Caên cöù trong keä, leõ ra coù rieâng ñoaïn kinh thöù ba, chæ noùi veà ngöôøi naêng tín vaø phaùp sôû tín. Nhöng do khoâng khaùc vôùi ñoaïn kinh thöù hai ôû tröôùc, neân coù nghóa coù maø khoâng coù vaên rieâng. Vaø leõ ra neâu daãn ngöôøi khoâng tin ñeå laøm roõ veà ngöôøi coù khaû naêng tin. Song do nghóa khoâng tin töôûng aáy, chung cho caû tröôùc sau, neân khoâng neâu ra rieâng. Töùc chæ roõ trong ñoaïn vaên kinh thöù naêm tieáp sau noùi veà haøng Nhò thöøa, ngoaïi ñaïo khoâng tin töôûng. 4. “Neáu coù ngöôøi thoï trì, ñoïc tuïng, tu haønh theo kinh naày…” cho ñeán: “ñaït ñöôïc voâ löôïng nhoùm coâng ñöùc”. Luaän goïi laø: “Ñaày ñuû coõi voâ thöôïng”. Laø laøm roõ do thoï trì kinh naày, neân coù theå sinh khôûi Tö tueä, Tu tueä, cho ñeán tu taäp hai thöù trang nghieâm, hieån baøy ñaày ñuû veà phaùp thaân.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 397

Nhö Lai ñeàu bieát ñeàu thaáy ngöôøi aáy: Nôi ñoaïn thöù saùu, thöù taùm ôû treân, ñaõ neâu roõ veà nghóa naày, nay vì sao laïi bieän minh laàn nöõa? Giaûi thích: Vì ñeå hoùa ñoä daàn daàn caùc chuùng sinh khieán hoï sinh taâm tin töôûng neân coù nhieàu choã bieän minh. “Voâ bieân nhoùm coâng ñöùc khoâng theå nghó baøn, khoâng theå xöùng löôøng”: Ñaây laø neâu roõ veà nhaân duyeân thoï trì kinh, ñaït ñöôïc phaùp thaân Voâ vi vôùi voâ bieân nhoùm coâng ñöùc. 5. “Ngöôøi nhö vaäy … töùc laø gaùnh vaùc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà cuûa Nhö Laø”: Luaän goïi laø: “Thoï trì phaùp chaân, dieäu”, laøm roõ, ngöôøi thoï trì kinh aáy ñaõ thoï trì kinh naày, töùc coù theå gaùnh vaùc, thöïc hieän ñaïo quaû ñaïi Boà-ñeà cuûa Nhö Lai phaùp

thaân. “Vì sao”? Töùc neâu vaán naïn: Vì sao Nhö Lai chæ vì ngöôøi Ñaïi thöøa neâu giaûng phaùp moân naày, khoâng vì haøng Tieåu thöøa, ngoaïi ñaïo maø thuyeát giaûng? Giaûi thích: ‘Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu ngöôøi öa thích phaùp nhoû, “cho ñeán” khoâng coù söï vieäc aáy laø laøm roõ haøng Nhò thöøa aáy, cuøng caùc kieán giaûi nôi ngoaïi ñaïo ñeàu chaáp giöõ nhöõng gì ñaõ laõnh hoäi. Do ñaáy khoâng theå, ñoái vôùi kinh naày sinh tin töôûng. Ñaõ khoâng sinh tin töôûng neân cuõng khoâng vì hoï maø thuyeát giaûng. Moät ñoaïn kinh naày ñeàu bieän minh lôïi ích cuûa vieäc thoï trì kinh, vì sao laïi neâu daãn ngöôøi öa thích phaùp nhoû, cuøng haøng ngoaïi ñaïo chaáp ngaõ vaøo ñaây? Laø nhaèm laøm roõ hai haïng ngöôøi aáy, ñoái vôùi kinh naày khoâng theå sinh tin töôûng. Ñaõ khoâng sinh tin töôûng thì cuõng khoâng theå thoï trì, ñoïc tuïng, nhö choã thuyeát giaûng tu haønh. Ñaõ khoâng theå thoï trì thì sao coù khaû naêng gaùnh vaùc, thöïc hieän. Ñoaïn thöù ba ôû treân ñaõ chæ roõ veà ngöôøi khoâng tin töôûng. Nôi ñoaïn thöù naêm töùc choã bieän minh cuûa vaên naøy noùi veà haøng Nhò thöøa vaø ngoaïi ñaïo. “Neáu ngöôøi öa phaùp nhoû”: laø laøm roõ ngöôøi cuûa Nhò thöøa, taâm nhoû yù heïp, chí khoâng mong caàu xa roäng, nghe Phaät noùi phaûi traûi qua thôøi gian daøi laâu, chòu ñöïng nhieàu khoå cöïc môùi coù theå thaønh töïu ñöôïc, lieàn sinh taâm khieáp nhöôïc, thoái chuyeån, chæ muoán nôi moät ñôøi, ba ñôøi, cho ñeán saùu möôi kieáp, khoù nhoïc haønh ñaïo, mau ra khoûi ba coõi, döùt haún phaàn ñoaïn sinh töû, chöùng quaû A-la-haùn, choïn laáy söï an laïc cuûa: “Khoâi thaân dieät trí”. Do ñoù, khoâng theå tin töôûng kinh naày. “Hoaëc coù ngaõ kieán, nhaân kieán v.v...: Ñaây laø chæ roõ haïng ngoaïi ñaïo, döïa nôi kieán chaáp veà ngaõ ñaõ coù, cho laø ñuùng, khoâng mong caàu gì nöõa, neân khoâng theå tin töôûng. 6. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! ÔÛ khaép moïi nôi choán naøo, neáu coù kinh

aáy”: Moät ñoaïn vaên kinh naày, Luaän goïi laø: “Toân troïng thaân ñöôïc phöôùc”. Töùc kính troïng nôi choán coù kinh naày, khuyeân caùc haøng Trôøi, Ngöôøi, A- tu-la v.v taïo söï cuùng döôøng roäng khaép, sinh khôûi coâng ñöùc. Nhöng vieäc döïng thaùp, khuyeân cuùng döôøng nôi aáy, cuøng vôùi vieäc khuyeân cuùng döôøng nôi choán coù kinh ôû treân, vaên ñoàng maø nghóa khaùc. Treân khuyeân xaây döïng thaùp cuùng döôøng: Neâu roõ, chuùng sinh sôû dó ñaït ñöôïc quaû vui nôi naêm Duïc cuûa coõi Ngöôøi, Trôøi, laø do döïa vaøo kinh naày tu haønh, giöõ naêm Giôùi, möôøi Thieän maø ñöôïc, neân vì theá khuyeân xaây döïng thaùp cuùng döôøng nôi choán coù kinh kia, ñeå baùo ñaùp aân xöa. ÔÛ ñaây laïi khuyeân, taïi nôi choán aáy, cuùng döôøng: laø laøm roõ, döïa vaøo kinh naày tu haønh, roát raùo coù theå ñaït ñöôïc phaùp thaân Voâ vi nôi ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà. Cho neân khuyeân cuùng döôøng, töôûng nhö laø thaùp mieáu. 7. “Laïi nöõa, naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu coù thieän nam, thieän nöõ thoï trì, ñoïc tuïng kinh aáy, bò ngöôøi khinh cheâ...”: Ñoaïn kinh naày Luaän goïi laø: “Cuøng xa lìa caùc chöôùng:” Laø neâu ra uy löïc cuûa kinh, bieän minh coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh coù hai lôïi ích: Moät laø do thoï trì kinh naày, phaùt sinh hai tueä laø Tö tueä, Tu tueä, coù theå chuyeån ñoåi nghieäp naëng ñaùng bò rôi vaøo ba coõi aùc ôû quaù khöù, khieán ñôøi hieän taïi thoï baùo

nheï. Hai laø, nhaân nôi hai tueä Tö, Tu, neân möôøi Ñòa haønh trì ñaày ñuû, ñôøi vò lai xa lìa hai chöôùng, aét ñaït ñöôïc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà. Laøm roõ ngöôøi aáy ñôøi tröôùc chaúng phaûi chæ coù toäi maø cuõng coù phöôùc ñöùc. Do nhaân duyeân cuûa phöôùc ñöùc quaù khöù, nay ñöôïc nghe kinh naày. Ñaõ nghe kinh roài, laïi coù theå thoï trì, vì ngöôøi khaùc giaûng noùi neân dieät ñöôïc nghieäp taïo toäi. Chaúng phaûi chæ dieät toäi taïo nghieäp nôi quaù khöù, maø coøn coù theå ñoaïn tröø hai chöôùng chöùng ñaéc ñaïi Boà-ñeà. “Bò ngöôøi khinh cheâ”: Töùc neâu roõ coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh coù theå chuyeån ñoåi nghieäp naëng nôi ba ñöôøng döõ thaønh nheï, khieán hieän taïi bò ngöôøi khinh cheâ, cho ñeán ñaàu bò ñau, lieàn heát, khoâng phaûi cho laø do thoï trì kinh, chieâu caûm laáy quaû baùo bò ngöôøi khinh cheâ. Nhaân ñaáy laïi sinh nghi vaán: Neáu kinh naày coù uy löïc lôùn coù theå chuyeån ñoåi nghieäp naëng thaønh nheï, toäi lieàn tieâu dieät. Ñaõ coù uy löïc nhö theá, vì sao khoâng theå khieán nghieäp taïo toäi vónh vieãn chaám döùt, maø chæ khieán thoï quaû baùo nheï. Ñaùp laïi yù laøm roõ kinh naày uy löïc thaät söï chaúng phaûi khoâng theå khieán nghieäp taïo toäi kia hoaøn toaøn tröø dieät, chæ vì chuùng sinh haønh aùc, khoâng tin cuõng coù nghieäp baùo thieän aùc roõ raøng, khoâng sai. Cho neân chæ khieán thoï baùo nheï, khoâng hoaøn toaøn döùt haún.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 399

8. Luaän goïi laø: “Laïi thöôøng mau chöùng phaùp”. Töø caâu: “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Nhö Lai nhôù laïi veà quaù khöù voâ löôïng A taêng kyø kieáp... cho ñeán: “laø choã khoâng theå keå heát”: Moät ñoaïn kinh naày neâu roõ ñöùc Nhö Lai Thích Ca töï daãn ra veà thôøi xa xöa, laàn ñaàu nôi truù xöù cuûa ñöùc Phaät Nhieân Ñaêng trôû veà tröôùc, luùc chöa nhaäp Taäp chuûng taùnh. “Ñaõ cuùng döôøng taùm möôi boán öùc na do tha Phaät, luoân thaân caän töøng aáy chö Phaät, cuùng döôøng boán söï nghe nhaän phaùp thuø thaéng, ba nghieäp ñöôïc lôïi ích, hoaøn toaøn khoâng boû soùt vò naøo” : laø coá ñoái chieáu (so saùnh) cuõng khoâng baèng coâng ñöùc thoï trì kinh, ôû ñôøi sau cuøng, traêm ngaøn vaïn phaàn, chaúng theå saùnh baèng. Do ñaáy khoâng theå mau chöùng ñaéc quaû vò Phaät. Vì coù ba nghóa neân vì theá maø khoâng baèng: Moät laø: Do Nhö Lai ôû ñôøi tu haønh cuùng döôøng, khoâng cho ñoù laø khoù. Hai laø: Coâng ñöùc cuûa vieäc thöïc haønh cuùng döôøng laø taâm chaáp giöõ töôùng. Ba laø: Do haønh chaáp giöõ töôùng aáy neân ñaõ khoâng theå chieâu caûm ngay quaû vò Boà-ñeà, maø chæ coù taïo nhaân xa. Vì ba nghóa aáy, neân khoâng theå mau choùng chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. 9. Luaän goïi laø : “Thaønh voâ moïi uy löïc, ñöôïc quaû lôùn vi dieäu”. Neáu laøm thaønh möôøi chöông moân thì hai caâu naày ñöôïc phaân laøm hai. Töø caâu: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu thieän nam, thieän nöõ, vaøo ñôøi sau cuoái coù thoï trì, tu haønh kinh naày, coâng ñöùc ñaït ñöôïc neáu nhö Ta noùi moät caùch ñaày ñuû, thì hoaëc coù ngöôøi nghe, taâm hoï seõ cuoàng loaïn v.v... Töø ñaáy trôû xuoáng, goàm hai ñoaïn kinh, neâu roõ nhaân duyeân thoï trì kinh coù theå ñaït ñöôïc hai thöù quaû baùo theá gian vaø xuaát theá gian. Vaên nôi kinh laøm roõ coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, khoâng phaûi chæ chính thöùc chieâu caûm laáy quaû vò Phaät, maø cuõng goàm luoân vieäc ñaït ñöôïc quaû baùo

theá gian laøm vua coõi ngöôøi, Trôøi, ñaày ñuû naêm Duïc. “Neáu Nhö Lai noùi moät caùch ñaày ñuû, hoaëc coù ngöôøi nghe, taâm hoï seõ cuoàng loaïn, nghi ngôø, khoâng tin”: Töùc neáu Nhö Lai noùi ñaày ñuû veà vieäc thoï trì kinh, ñaït ñöôïc hai thöù quaû baùo theá gian, xuaát theá gian, chuùng sinh nghe töùc nghi hoaëc, neân chæ noùi choã ñaït ñöôïc coâng ñöùc xuaát theá gian khoâng theå nghó baøn, khoâng noùi ñeán quaû baùo theá gian. Treân neâu roõ veà haønh theo haïnh chaáp giöõ töôùng, chæ ñaït ñöôïc quaû baùo nôi ba coõi. Coøn thoï trì kinh naày chính laø ñaït ñöôïc phaùp thaân Voâ vi laø quaû toät baäc. ÔÛ ñaây laïi noùi ñaït ñöôïc hai thöù quaû baùo theá gian, xuaát theá gian. Lôøi naày do ñaâu tröôùc sau maâu thuaãn, khoâng ñònh? Neáu ñaït ñöôïc phaùp thaân Voâ vi, thì chaúng theå laïi ñaït ñöôïc quaû baùo theá gian laøm vua nôi coõi Trôøi. ngöôøi. Coøn neáu ñaït ñöôïc quaû baùo laøm vua coõi Trôøi, ngöôøi,

thì khoâng theå laïi ñaït ñöôïc quaû phaùp thaân Voâ vi. Vì ngöôøi ñôøi hieän xem ngoâi vò vinh hoa, tình chuù troïng nôi quaû baùo ngoâi vua, ôû ñaáy chaáp giöõ, neân duøng coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh ñeå caàu quaû baùo theá gian, khoâng caàu quaû vò Phaät, do ñoù taâm cuoàng loaïn. Taâm ñaõ roái loaïn thì do döï khoâng tin, khoâng bieát vieäc thoï trì kinh naày laø quyeát ñònh coù theå ñaït ñöôïc quaû vò Phaät, hay laø khoâng ñaït ñöôïc. Do döï nhö vaäy neân goïi laø nghi ngôø. Taâm nghi aáy meâ laàm nôi lyù, laïi khôûi phieàn naõo, neân goïi laø Hoaëc. Nhöng ôû treân noùi, döïa nôi kinh naày, haønh boá thí Ba-la-maät voâ töôùng v.v, coù theå ñaït ñöôïc phaùp thaân Voâ vi, khoâng noùi ñaït quaû baùo theá gian. Nay, ôû ñaây, vì sao noùi thoï trì kinh naày ñaït ñöôïc hai thöù quaû baùo theá gian xuaát theá gian...? Töùc bieän minh vieäc thoï trì kinh naày, thaät söï töø xa laø ñaït ñöôïc quaû baùo vi dieäu lôùn lao laø phaùp thaân Voâ vi. Sôû dó coù ñöôïc quaû baùo theá gian nhö laøm vua v.v, laø do haønh giaû tu taäp chöa vieân maõn, chöa thaønh Phaät, trong khoaûng thôøi gian töï nhieân ñaït ñöôïc quaû baùo phuï ôû coõi Trôøi, ngöôøi. Nhö ngöôøi gieo troàng luùa, chæ caàu quaû thaät, khoâng mong caùc thöù coû maø töï nhieân coù ñöôïc. Boà-taùt tuy thoï nhaän quaû baùo ngoâi vua nôi theá gian, nhöng khoâng nhieãm ñaém. Khoâng neân cho quaû naày ñoàng nôi quaû thaät ñaït ñöôïc nôi theá gian chaáp giöõ töôùng. “Luaän raèng: Laïi thaønh töïu nghieäp gì ñeå tu haønh? Laø Luaän chuû nhaéc laïi caâu thöù ba trong keä goác nôi phaàn ñaàu Luaän, noùi veà ba thöù tu haønh cuûa ñoaïn thöù taùm. Hieån baøy veà nghieäp tu haønh kia”, laø sinh khôûi phaàn noùi veà lôïi ích naày. Neâu roõ moät ñoaïn kinh aáy, sôû dó vaên kinh ôû ñaây maø chöông moân ôû treân, laø tröôùc noùi roõ ba thöù vaên tueä, laø söï tu haønh kia. Nay bieàn minh ñaït ñöôïc nhieàu thöù lôïi ích nôi Tö tueä, Tu tueä, cuõng laø do tu haønh. Do nghóa cuûa ba tueä cuøng töông quan nhau. Hôn nöõa tu haønh laø goïi chung, nghóa coù söï lieân heä. Vì theá chöông moân ôû treân, coøn kinh giaûi thích thì ôû ñaây. Do phaàn kinh naày giaûi thích môùi laøm saùng toû ñaày ñuû nghóa cuûa söï tu haønh, neân goïi laø: “Hieån baøy veà nghieäp tu haønh kia”. Moät ñoaïn kinh naày, Luaän duøng ba baøi keä, laøm chín thöù chöông moân, hoaëc möôøi chöông moân ñeå giaûi thích. Keä thöù nhaát giaûi thích boán chöông moân tröôùc.

Keä thöù hai giaûi thích boán chöông moân giöõa. Keä thöù ba, hai caâu treân giaûi thích moät chöông moân sau, cuõng coù theå phaân laøm hai chöông moân ñeå giaûi thích. Hai caâu sau cuøng cuûa keä thöù ba laø toùm keát chung caû ba keä, khuyeân ngöôøi nhaän bieát. “Chaúng phaûi caûnh giôùi khaùc”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù nhaát , neâu roõ: Dieäu lyù cuûa kinh naày saâu xa, chaúng phaûi laø taâm yù thöùc löôïng xeùt cuûa Vaên, Tö, Tu tueä ôû haøng phaøm phu, Nhò thöøa. Neân keä noùi: “chaúng

phaûi caûnh giôùi khaùc”. “Chæ döïa ñaïi nhaân noùi”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù hai. Bieän minh dieäu lyù cuûa kinh ñaõ saâu xa, neân haøng caên trí nhoû khoâng theå laõnh hoäi noåi, do ñoù, chæ vì haøng Boà-taùt ñaïi nhaân maø neâu giaûng. Tuy nhieân, Nhö Lai khoâng phaûi chæ coù theå vì haøng Boà-taùt maø neâu giaûng, khoâng vì haøng Tieåu thöøa giaûng noùi, song vì Boà-taùt caên cô lôùn, do vaäy maø neâu giaûng. Coøn haøng Tieåu thöøa caên trí nhoû, taâm heïp, khoâng theå laõnh hoäi ñieàu lôùn lao, neân khoâng vì hoï maø giaûng noùi. Chöù chaúng phaûi laø tình khoâng bình ñaúng, xem thöôøng haøng Nhò thöøa, maø khoâng thuyeát giaûng. Nhö maët Trôøi môùi xuaát hieän, aùnh saùng soi chieáu nôi nuùi cao, sau môùi toûa chieáu nôi thaáp, chaúng phaûi laø maët trôøi coù taâm cao thaáp nhö theá. “Vaø ít nghe, tin phaùp”: Ñaây laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù ba, neâu roõ kinh naày, ít coù ngöôøi tin, khoù ñaït ñöôïc. Trong kinh laïi khoâng coù vaên rieâng ñeå coù theå giaûi thích. Töùc chæ coù noùi ngöôøi, phaùp trong hai ñoaïn kinh tröôùc. Ngöôøi laø Naêng tín vaø Phaùp laø sôû tín. “Ít nghe”: Töùc laø noùi roõ haøng phaøm phu, Nhò thöøa khoâng nghe kinh naày, cho duø nghe cuõng khoâng theå tin töôûng. Chæ laø Boà-taùt thì môùi coù theå nghe, tin. Ngöôøi tin khoù ñöôïc, neân keä vieát: “Vaø ít nghe tin phaùp”. “Ñaày ñuû coõi voâ thöôïng”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù tö . Neâu roõ veà nhaân duyeân thoï trì kinh, coù theå hieån baøy ñaày ñuû theå taùnh cuûa phaùp thaân Voâ vi. Bieän minh veà theå taùnh ñaày ñuû aáy coù hai: Moät laø möôøi Ñòa Boà-taùt vôùi theå taùnh ñaày ñuû. Hai laø hieån baøy quaû ñaàu cuûa Nhö Lai goàm ñuû dieäu duïng hieän coù, vôùi theå taùnh ñaày ñuû. “Thoï trì phaùp chaân, dieäu”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù naêm. Neáu thoï trì kinh naày, khoâng theå duøng söï giaûng giaûi ñeå laõnh hoäi lyù, ñöôïc lyù queân söï giaûng giaûi kia, khoâng goïi laø thoï trì phaùp chaân, dieäu. Neáu thoï trì kinh naày, coù theå queân söï giaûng giaûi ñeå laõnh hoäi dieäu chæ, thoâng toû phaùp thaân Voâ vi, môùi goïi laø “Thoï trì phaùp chaân, dieäu”. Laøm roõ ngöôøi thoï trì kinh, töùc laø gaùnh vaùc, thöïc haønh theo phaùp thaân chaân dieäu cuûa Nhö Lai. “Toân troïng thaân ñöôïc phöôùc”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù saùu, bieän minh chaúng phaûi chæ thoï trì kinh ñaït ñöôïc nhieàu coâng ñöùc, maø kính troïng nôi choán thuyeát giaûng kinh naày, taïo laäp söï cuùng döôøng roäng khaép, cuõng ñaït ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc. Do nôi choán aáy neâu giaûng kinh Kim Cöông Baùt-nhaõ naày laøm roõ veà phaùp thaân Voâ vi neân cuùng döôøng nôi choán aáy, töùc laø cuùng döôøng phaùp thaân. Cho neân noùi laø: “Toân troïng”. “Thaân ñöôïc phöôùc”: laø noùi ngöôøi cuùng döôøng, thaân ñaït ñöôïc hai thöù quaû baùo theá gian xuaát theá gian.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 402

“Cuøng xa lìa caùc chöôùng”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù baûy . Do uy löïc cuûa coâng ñöùc thoï trì kinh, khieán cho nghieäp taïo toäi nôi ba ñöôøng aùc chuyeån ñoåi, ñôøi hieän taïi chæ thoï baùo nheï, töùc ñöôïc tieâu dieät, cuõng lìa trí chöôùng vaø phieàn naõo chöôùng. “Coù theå mau chöùng phaùp”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù taùm, laøm roõ: Phaät töï neâu daãn söï vieäc thôøi quaù khöù tuy cuùng döôøng chö Phaät nhöng vaøo luùc aáy mang taâm chaáp giöõ töôùng, khoâng theå mau choùng chöùng ñaéc ñaïo quaû Boà-ñeà. Neáu ngöôøi coù theå thoï trì kinh naày, khoâng mong chôø quaû baùo höõu vi nôi ba coõi, thì coù theå mau choùng chöùng ñaéc phaùp Voâ thöôïng Boà-ñeà. “Thaønh töïu moïi uy löïc”: laø giaûi thích ñoaïn kinh thöù chín, neâu roõ coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, coù theå ñaït ñöôïc quaû baùo laø ngoâi vua nôi coõi Trôøi, ngöôøi ôû theá gian, vôùi voâ soá uy löïc. “Ñaït quaû lôùn, vi dieäu”: Hai caâu aáy laø giaûi thích phaàn trong kinh: Phaùp moân naày laø khoâng theå nghó baøn, quaû baùo cuõng khoâng theå nghó baøn. ÔÛ ñaây neâu roõ, chaúng phaûi chæ gaàn guõi ñaït ñöôïc quaû baùo theá gian vôùi voâ soá uy löïc, maø coøn xe ñeán chieâu caûm quaû xuaát theá gian heát söùc lôùn lao vi dieäu. “Ba baøi keä aáy neâu baøy nhöõng nghóa gì”? laø Luaän chuû saép duøng vaên xuoâi ñeå giaûi thích chín chöông moân trong keä. Caâu hoûi naày laøm söï chuyeån tieáp. “Coù khoâng theå nghó baøn...” ñeán: “Khoâng chung vôùi Thanh vaên”: laø giaûi thích caâu ñaàu trong keä. “Vì chuùng sinh an truï nôi ñeä nhaát Ñaïi thöøa ...” cho ñeán: Tu haønh hôn haún: laø giaûi thích caâu thöù hai nôi keä. “Do tin nôi Tieåu thöøa, thì khoâng theå nghe kinh naày”, ñeán: “ít nghe maø coù theå tin phaùp”: laø giaûi thích caâu thöù ba nôi keä, cuøng giaûi thích ba chöông moân xong. Töø caâu: “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø neâu chung veà phaàn kinh noái tieáp ñeå toùm keát. “Ít nghe”, nghóa laø caâu vaên “khoâng theå nghó baøn v.v”: Hai chöông moân tröôùc coù vaên, töùc hai chöông moân naày nôi kinh. ÔÛ treân, taïo ra chöông moân thöù ba, nôi kinh khoâng coù vaên rieâng, e ngöôøi ñoïc khoâng bieát neân trôû laïi chæ roõ veà chöông moân treân, töùc laø caâu vaên “khoâng theå nghó baøn v.v...” Töø caâu: “Ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc khoâng theå nghó baøn v.v...” ñeán: “Voâ löôïng nhoùm coâng ñöùc”: laø giaûi thích caâu thöù tö nôi keä, neâu daãn kinh ñeå toùm keát.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 403

Phaàn tieáp sau giaûi thích naêm chöông moân trong hai keä, moãi moãi ñeàu daãn toùm taét kinh ñeå giaûi thích, trôû laïi daãn roäng kinh. Döïa nôi Luaän coù theå nhaän bieát. “Baáy giôø, Toân giaû Tu Boà-ñeà baïch Phaät”: Theá naøo laø Boà-taùt phaùt taâm Boà-ñeà? Laøm theá naøo ñeå haøng phuïc taâm aáy v.v... tieáp xuoáng: Goàm coù möôøi saùu ñoaïn vaên kinh. Ñaây laø Phaàn thöù möôøi goïi laø Phaàn ñoaïn tröø nghi trong ñoaïn lôùn. ÔÛ ñaây sôû dó goïi laø “ñoaïn tröø nghi”: Phaàn treân, töø ñoaïn thöù ba trôû ñi, ñaõ bieän giaûi roäng veà ñoaïn tröø nghi, vì sao khoâng mang teân laø ñoaïn tröø nghi, chæ rieâng ñoaïn naày ñöôïc mang teân aáy? Roõ raøng laø chuùng sinh nghieâng ngaõ, hoaëc taâm chaáp tröôùc, phaàn nhieàu nghe Nhö Lai noùi phaùp, nôi moät phaùp neâu treân thì khôûi ñuû thöù nghi vaán.

Töø ñoaïn thöù ba trôû ñi ñeán ñoaïn thöù chín, theo moät voøng thuyeát phaùp, nôi boán phaùp keå treân: Boà-taùt chuùng sinh, chö Phaät, coõi tònh, thöù lôùp ñaàu cuoái ñeàu ñoaïn tröø nghi. Tuy nhieân, ñeàu gaén lieàn vôùi choã bieän minh, söï, nghóa khoâng ñoàng, teân chöõ bieät laäp, duø ñeàu laø ñoaïn tröø nghi, nhöng khoâng goïi laø phaàn ñoaïn nghi. Töø ñaây trôû xuoáng, trôû laïi neâu ra phaàn kinh treân, vaên toùm löôïc gioáng nhau, nhöng nghi vaán coù khaùc, yù ñaùp laïi cuõng khaùc. Cho neân, ñöôïc mang teân laø phaàn ñoaïn tröø nghi. Do thöù lôùp naøo phaùt khôûi? Trong phaàn thöù möôøi naày nhaèm giaûi thích choã chöa ñoaïn tröø nghi ôû treân, neân thöù lôùp laïi neâu daãn baûy ñoaïn kinh tröôùc ñeå giaûi thích caùc nghi. Do ñoù, tieáp theo laø bieän minh veà phaàn ñoaïn tröø nghi aáy nôi kinh. “Baáy giôø, Toân giaû Tu Boà-ñeà baïch Phaät...” ñeán: töùc chaúng phaûi laø Boà-taùt’: laø nhaéc laïi phaàn vaên kinh thöù ba, goïi laø phaàn truï ôû tröôùc. Veà nghóa cuûa truï, tröôùc ñaõ giaûi thích roäng. Sôû dó neâu ra laàn nöõa: laø caên cöù nôi vaên aáy, ôû treân coù nghi vaán chöa döùt heát. Vì muoán duøng ñoaïn vaên sau: “Vì sao? Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Vì thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt” ñeå giaûi thích nghi treân, neân ñöôïc neâu daãn chung. ÔÛ ñaây noùi “vì sao”? Do vaán naïn neâu: Trong ñoaïn kinh thöù ba ôû treân ñaõ neâu roõ ba thöù tu haønh aáy, vì sao ôû ñaây laïi bieän minh nöõa? Coù gì hôn? Vì vaäy giaûi thích: “Thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt phaùt taâm tam Boà-ñeà”, laøm roõ, ñoái vôùi ba thöù tu haønh ôû tröôùc, choã nghi treân chöa döùt tröø, neân duøng caâu: “Thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt” ñeå giaûi thích nghi vaán. Do ñoù, neân laïi daãn ra. yù cuûa nghi neâu: Vì sao, nôi ñoaïn thöù ba ôû treân ñaõ bieän minh Boà-taùt chöùng ñaéc Ñòa thöù nhaát, ñaït hai thöù voâ sinh voâ ngaõ, thoâng toû veà kieán ñaïo, ñaày ñuû boán thöù taâm saâu

xa, vónh vieãn ñoaïn tröø boán truï voâ minh taäp khí phaåm thoâ nôi ba coõi, lìa boû naêm thöù sôï haõi, an truï nôi Ñòa thöù nhaát, ôû trong lyù bình ñaúng, khoâng thaáy kia laø chuùng sinh, ta laø Boà-taùt, hieän höõu nôi dieäu lyù aáy, ñieàu phuïc taâm mình. Laïi ñaït ñöôïc hai ñòa trôû leân, thoâng toû veà tu ñaïo. Do söï thoâng toû naày neân hieän taïi ta coù theå goàm ñuû boán thöù taâm saâu xa, truï nôi Ñòa thöù nhaát. Ta coù theå khoâng chaáp tröôùc nôi ba söï ñeå tu taäp. Ta coù theå khoâng thaáy ba söï haøng phuïc taâm mình. Ta coù theå ñoaïn tröø phieàn naõo, coù theå giaùo hoùa moïi ngöôøi. Coù taâm phaân bieät aáy, neân coù ngöôøi neâu nghi vaán: Neáu Boà-taùt chöùng kieán ñaïo, tu taäp thoâng toû veà voâ ngaõ, vì sao coøn noùi: Ta coù theå chöùng lyù bình ñaúng, khoâng thaáy chuùng sinh khaùc vôùi Boà-taùt, cho ñeán Ta coù theå tu haønh v.v... Ñaõ töï ñaït ñöôïc söï thoâng toû veà voâ ngaõ, nay noùi khoâng coøn thaáy, thì laø ai khoâng thaáy? Boà-taùt noùi ta coù theå khoâng thaáy. Töùc vaán naïn ai laø Boà-taùt? ai laø Ta? Maø Boà-taùt noùi Ta coù theå khoâng thaáy v.v.? Nhö theá, ngöôøi nghi trôû laïi cho, töùc chuùng sinh naêm aám laø Boà-taùt thì khoâng coù Boà-taùt rieâng. Neáu chuùng sinh naêm aám chaúng phaûi laø Boà-taùt, vaäy do ñaâu Boà-taùt töï noùi laø Ta coù theå... Theo ñaáy maø xeùt neân bieát, töùc chuùng sinh naêm aám laø Boà-taùt thaät. Vì nhaèm döùt tröø nghi vaán aáy, neân

noùi: Thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt phaùt taâm caàu ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà. Nay neâu roõ thaät khoâng coù phaùp goïi laø Boà-taùt phaùt taâm tam Boà-ñeà: Vì danh töï laø giaû danh, theå cuûa chuùng sinh laø hö voïng, khoâng thaät. Naêm aám do nhaân duyeân neân sinh dieät, maø theå cuûa phaùp xöa nay laø vaéng laëng. ôû trong phaùp höõu vi cuûa chuùng sinh naêm aám, khoâng coù moät phaùp naøo laø thaät coù theå goïi laø Boà-taùt. Neáu chuùng sinh naêm aám, trong aáy khoâng coù moät phaùp naøo laø thaät, goïi laø Boà-taùt: vaäy vì sao laïi noùi Ta laø Boà-taùt? Nhöng nay noùi: Ta laø Boà-taùt, Ta coù theå thaáy ñaïo, tu ñaïo, Ta coù theå haønh trì v.v, chaúng phaûi noùi Boà-taùt ñaït ñöôïc Ñòa thöù nhaát roài, cuõng vaãn coøn laø chuùng sinh naêm aám, laáy ñoù laøm ngaõ, coù caùc Hoaëc thoâ nhö thaân kieân v.v chöa döùt heát. Sôû dó haõy coøn noùi "ta coù theå"? ...: laø laøm roõ hai thöù Boà-taùt kieán ñaïo, tu ñaïo, tuy hieän thaáy chaân taùnh, ñoaïn töø boán truï phieàn naõo baát thieän v.v cuøng moät phaåm Hoaëc thoâ, maø vaãn coøn coù phieàn naõo caên baûn vaø Hoaëc vi teá cuûa voâ minh truï ñòa. Ñoái vôùi thieän phaùp, coøn coù taâm phaân bieät nhoû chöa ñoaïn töø heát, coøn coù Hoaëc cuûa coâng duïng naøy. ÔÛ baûy Ñòa trôû laïi tuy khoâng lo ngaïi lôùn, nhöng laøm chöôùng ngaïi cho söï toû ngoä ñaïo chaúng truï, voâ coâng duïng cuûa Ñòa thöù taùm trôû leân. Nhaân ñoaïn töø nghi naày, khuyeân caùc Boà-taùt gaéng söùc loaïi boû taâm phaân bieät veà ngaõ hieän coøn, neân

noùi: Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt phaùt taâm tam Boà-ñeà. Ñaây töùc laø loái giaûi ñaùp kín ñaùo, chaúng phaûi laø ñaùp chính. Neáu muoán ñaùp chính, cuõng phaûi ñoåi laïi vaán naïn. Nghóa laø phaûi hoûi; neáu khôûi phaân bieät nhö theá thì chaúng phaûi laø Boà-taùt chaân thaät. Theá naøo laø Boà-taùt chaân thaät? Töông öng ñaùp: Coù Boà-taùt chaân thaät, töùc chính laø ñaït Nhaãn voâ sinh, laõnh hoäi veà hai thöù voâ ngaõ. Ñoù laø Boà-taùt chaân thaät. Nhöng khoâng ñaùp chính: laø do neâu daãn ñeå giaûi thích phaàn kinh thöù tö ôû döôùi, chæ do caùch dieãn ñaït veà nghóa aáy chöa xong, neân keát hôïp giaûi ñaùp. Moät ñoaïn kinh naày, Luaän duøng moät keä ñeå giaûi thích. "Nôi noäi taâm tu haønh, laø Boà-taùt coøn ngaõ": Töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, baûy ñòa trôû laïi, Boà-taùt tuy ñaït ñöôïc thaéng giaûi veà voâ ngaõ, nhöng nôi noäi taâm, khi tu taäp, töï cho Ta laø Boà-taùt, Ta coù theå khoâng thaáy ba söï. Coù phaân bieät nhö vaäy, töùc laø voâ minh caên baûn, laø Hoaëc phaân bieät trong phaùp thieän . Leõ ra hoûi: Ba thöù tu haønh cuûa kieán ñaïo tu ñaïo aáy, vôùi thaéng giaûi laø thaät hay chaúng thaät? Cuõng neân ñaùp: laø thaät. Tieáp theo, vaán naïn: Neáu laø thaät: thì töï noùi Ta coù theå tu haønh v.v ôû ñaây coù trôû ngaïi gì? Töùc ñaùp: "Ñaây laø chöôùng ngaïi taâm". Neâu roõ: Phaân bieät nhö vaäy cho Ta coù theå tu haønh phaùp thieän v.v... aáy laø Hoaëc cuûa coâng duïng voâ minh, chöôùng ngaïi cho taâm nôi taùm Ñòa trôû leân. Vaø neân hoûi: Chöôùng ngaïi cho taùm Ñòa trôû leân, vôùi nhöõng taâm naøo? Neân caâu tieáp sau noùi: "Traùi nôi ñaïo khoâng truï". Laøm roõ: Baûy Ñòa trôû laïi, phaân bieät veà phaùp thieän laø Hoaëc cuûa coâng duïng, laøm chöôùng ngaïi thoâng toû veà Ñaïo khoâng truï vaø voâ coâng duïng ñaïo cuûa Ñòa thöù taùm trôû leân. Ñaây noùi laø khoâng truï: laø chaúng

truï nôi taâm duïng coâng, chaúng truï nôi taâm khoâng duïng coâng, neân goïi laø ñaïo chaúng truï. “Nghóa naày nhö theá naøo?...” cho ñeán: “haøng phuïc taâm mình”: laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích caâu thöù nhaát cuûa keä. “Boà-taùt sinh khôûi phaân bieät aáy”: laø giaûi thích caâu thöù hai trong keä. “Chöôùng ngaïi nôi haønh Boà-ñeà”: laø giaûi thích caâu thöù ba nôi keä. Phaàn tieáp sau, cuøng duøng ba caâu keä, neâu daãn kinh ñeå toùm keát. “Chöôùng ngaïi nhöõng taâm gì?” Töùc neâu caâu thöù ba trong keä ñeå hoûi. Ñaùp: Keä noùi: “Traùi nôi ñaïo khoâng truï”: Ñaây laø duøng caâu thöù tö trong keä ñeå ñaùp. “Nhö kinh” tieáp xuoáng: laø daãn phaàn kinh giaûi thích nghi ñeå toùm keát.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 406

“Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Nhö Lai, nôi truï xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng, coù phaùp gì ñöôïc goïi laø Boà-ñeà chaêng?...”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù hai trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Do ñaâu laïi daãn ra? Laø do nghi tröôùc veà “Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt. ngöôøi nghi cho raèng xöa nay khoâng coù Boà-taùt, vì sao Nhö Lai noùi: Ta xöa kia, ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng haønh haïnh Boà-taùt, ñöôïc thoï kyù ñaïo quaû Boà-ñeà. Theo ñaáy maø xeùt, neân coù Boà- taùt, theá sao baûo laø khoâng? “Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Nhö Lai ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng, coù phaùp naøo ñöôïc goïi laø Boà-ñeà chaêng? Toân giaû Tu Boà-ñeà hieåu roõ, neân ñaùp: Nhö Lai ôû nôi Phaät Nhieân Ñaêng, khoâng coù phaùp naøo ñöôïc goïi laø thoï kyù ñaïo quaû Boà-ñeà”. Neâu roõ, Boà-taùt luùc coøn ôû trong Taäp chuûng taùnh, nôi truï xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng, chæ duøng ngoân ngöõ ñeå thoï kyù, chöa coù choã chöùng ñaéc. Cho neân noùi: “Khoâng coù phaùp naøo ñöôïc goïi laø Boà-ñeà”, bieän minh laø chöa ñöôïc Nhaãn voâ sinh chaân thaät nôi tam Boà-ñeà cuûa Ñòa thöù nhaát, nhöng khoâng phaûi laø khoâng coù giaû danh ñòa tieàn, danh töï Boà taùt, ñöôïc thoï kyù ñaïo quaû Boà-ñeà baèng ngoân ngöõ. Nghi vaán tröôùc, ôû choã neân coù Boà-ñeà, vì sao nay ñaùp: Do khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà? Ñaây goïi laø phaùp chaân nhö-Sôû chöùng laø Boà-ñeà, neâu roõ chuùng sinh tu haønh chöùng Boà-ñeà, goïi laø Boà-taùt. Do baáy giôø chöa ñaït ñeán Boà-ñeà neân laøm roõ chaúng phaûi laø thaät. “Phaät noùi: Ñuùng vaäy! Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà? Nhö Lai ôû nôi choã Phaät Nhieân Ñaêng, thaät khoâng coù phaùp naøo ñöôïc goïi laø ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà”: Ñaây laø Nhö Lai aán khaû lôøi Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi khoâng giaû doái, loaïi tröø caùc nghi. “Tu Boà-ñeà ! Neáu coù phaùp gì goïi laø Nhö Lai ñaït ñöôïc Boà-ñeà, thì Phaät Nhieân Ñaêng ñaõ khoâng thoï kyù cho Nhö Lai: OÂng, vaøo ñôøi vò lai, seõ ñöôïc laøm Phaät, hieäu laø Thích-ca Maâu-ni”: Töùc laø Nhö Lai töï noùi: Neáu Ta, ôû trong Taäp chuûng taùnh, vaøo thôøi Phaät Nhieân Ñaêng, ñaõ chöùng ñaéc Ñòa thöù nhaát, vôùi phaùp Nhaãn voâ sinh, ñöôïc thoï kyù ñaïo quaû Boà-ñeà, thì vaøo thôøi sau, voâ löôïng chö Phaät, cho ñeán Boà-taùt nôi Ñòa thöù nhaát Phaät Nhieân Ñaêng v.v... khoâng thoï kyù cho Ta veà phaùp Nhaãn voâ sinh. Do thaät söï laø chöa ñöôïc thoï kyù ñaïo quaû Boà-ñeà vôùi Nhaãn voâ sinh. Vì theá, veà sau, Phaät Nhieân Ñaêng laïi thoï kyù cho Ta: “Naøy thieän nam! Vaøo ñôøi vò lai, oâng seõ thaønh Phaät, hieäu laø Thích-ca Maâu-ni”. Ñaây laø bieän minh: Chính laø do Nhö Lai, vaøo thôøi aáy, thaät söï chöa ñöôïc Ñòa thöù nhaát vôùi phaùp Nhaãn voâ sinh,

ñeå ñöôïc thoï kyù ñaïo quaû Boà-ñeà. Laøm roõ veà thôøi sau, Phaät Nhieân Ñaêng laïi thoï kyù cho Nhö Lai: oâng seõ thaønh Phaät. Laïi nöõa, laàn thöù ba, nôi

truï xöù cuûa Phaät Nhieân Ñaêng, môùi chöùng phaùp Nhaãn voâ sinh ñích thaät, ñöôïc thoï kyù. "Vì sao theá"? ÔÛ ñaây coù nghi vaán: Nhö treân ñaõ noùi: Neân coù Boà-ñeà. Nay vì sao noùi: Thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai ñaït ñöôïc Boà-ñeà? Neáu thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai ñaït ñöôïc Boà-ñeà, töùc huûy baùng cho laø xöa nay khoâng coù Boà-ñeà, cuõng khoâng coù chö Phaät chöùng ñaéc Boà-ñeà. Nhö theá laø ñaõ khoâng coù Boà-ñeà ñeå coù theå chöùng ñaéc, thì vì sao Boà-taùt traûi qua ba ñaïi A taêng kyø kieáp, tu taäp, caàu Boà-ñeà? Töùc ñaùp: "Nhö Lai, töùc thaät Chaân nhö" . ÔÛ treân, sôû dó noùi khoâng coù moät phaùp naøo goïi laø ñaït ñöôïc Boà-ñeà; aáy neâu roõ, baáy giôø chæ duøng ngoân ngöõ ñeå thoï kyù, chöa coù phaùp chöùng ñaéc laø thaät ñeå ñöôïc goïi laø Boà-ñeà, chaúng phaûi cho laø trong lyù, xöa nay khoâng coù Boà-ñeà. Nay noùi "töùc laø Thaät Chaân nhö: Neâu roõ thaät coù Boà-ñeà cuûa phaùp thaân Voâ vi, xöa nay nhaát ñònh, theå khoâng ñoåi, khoâng khaùc, khoâng coù töôùng sinh truï dieät neân goïi: "Töùc laø Thaät Chaân nhö", chæ roõ Chaân nhö aáy laø phaùp thaân Voâ vi, laø theå cuûa Boà-ñeà. Do coù thaät Boà-ñeà, neân bieát roõ laø cuõng coù Boà-taùt, laïi coù tu haønh ñaït ñöôïc Phaät, sao coù theå huûy baùng cho laø hoaøn toaøn khoâng coù Boà-ñeà, cuõng khoâng coù Boà-taùt tu haønh chöùng quaû thaønh Phaät? Nhöng nay tuy ñaùp coù theå cuûa Boà-ñeà, cuõng chöa laø chính thöùc ñaùp, trong phaàn duï veà ñaïi thaân ôû sau, seõ chính thöùc ñaùp rieâng. Nhaân ñaây noùi: "Nhö Lai töùc laø thaät Chaân nhö beøn sinh nghi vaán": Neáu noùi Boà-ñeà cuûa Chaân nhö laø thaät coù, thì caùi coù aáy cuõng ñoàng vôùi caùi coù cuûa muoân töôùng höõu vi nhö saéc v.v... ôû theá gian. Vì taâm sinh nghi nhö theá, neân ñaùp: "Neáu coù ngöôøi noùi: Nhö Lai ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà thì ngöôøi aáy noùi khoâng thaät". Ñaây laø laøm roõ theå cuûa Boà-ñeà phaùp thaân vì döùt haún muoân töôùng laø dieäu höõu neân "coù", chaúng phaûi laø caùi coù cuûa höõu vi hö voïng. Ñaâu coù theå nghe noùi coù lieàn cho laø ñoàng vôùi caùi coù cuûa muoân töôùng hö voïng nhö saéc v.v... Ñaõ laø dieäu höõu maø cho laø ñoàng vôùi caùi coù hö voïng, töùc laø noùi sai, neân noùi laø: "Noùi khoâng thaät". Phaàn kinh sau, töùc xaùc nhaän vì sao cho Boà-ñeà aáy ñoàng vôùi höõu vi laø lôøi noùi khoâng thaät kia. Vì thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà. ÔÛ ñaây neân daãn phaàn Boà-taùt chöùng ñaéc neâu treân ñeå xaùc nhaän cho nghóa naày. Treân noùi: "Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt: Bieän minh chuùng sinh naêm aám chaúng phaûi laø Boà-taùt thaät. Nhöng noùi: "Trong phaùp naêm aám cuûa chuùng sinh aáy thaät khoâng

coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt", laø noùi khoâng thaät. Nay noùi: "Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà", laø neâu roõ theå cuûa Boà- ñeà khoâng coù muoân hình töôùng nhö saéc v.v coù theå ñaït ñöôïc. Nhöng noùi coù chöùng ñaéc Boà-ñeà thì cuõng laø hö voïng. Ñaây laø bieän minh veà Boà-taùt. Phaät

cuõng nhö vaäy. Do Boà-taùt khoâng thaät, neân Boà-ñeà cuõng khoâng thaät. Hoaëc coù ngöôøi nghe noùi coù Boà-ñeà, lieàn cho Boà-ñeà ñoàng vôùi muoân hình töôùng höõu vi nhö saéc v.v coù theå ñaït ñöôïc. Cho neân ñaùp laïi laø: "Do khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà", töùc neâu roõ: Khoâng chöùng ñaéc aáy laø vì theå cuûa Boà- ñeà khoâng coù muoân hình töôùng höõu vi, neân khoâng coù moät phaùp naøo coù theå ñaït ñöôïc. Do ñaáy, noùi: Khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà. Chaúng phaûi cho laø, trong lyù, khoâng chöùng ñaéc. Ñaâu coù theå ñem Boà-ñeà khoâng coù muoân hình töôùng höõu vi coù theå ñaït ñöôïc, ñeå vaán naïn veà lyù cuõng khieán cho thaønh khoâng chöùng ñaéc! Nhaân nôi caâu: "Thaät khoâng coù moät phaùp naøo goïi laø Phaät ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà" laïi sinh nghi, baøi baùc: Neáu noùi thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Phaät ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà, thì trôû thaønh xöa nay khoâng coù ngöôøi chöùng ñaéc Boà-ñeà. Ñaõ khoâng coù ngöôøi chöùng ñaéc Boà-ñeà thì neân bieát cuõng khoâng coù Boà-ñeà ñeå coù theå chöùng ñaéc. Cho neân ñaùp, Kinh noùi chöùng ñaéc: "Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Ñaïo quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc maø Nhö lai ...": Ñaây laø Phaät daãn Boà-ñeà sôû ñaéc cuûa mình ñeå laøm saùng toû veà nghóa coù chöùng ñaéc. Noùi Nhö Lai chöùng ñaéc: laø bieän minh Ta ñích thaân töï tu taäp, traûi qua ba ñaïi A taêng kyø kieáp, möôøi Ñòa haønh trì ñaày ñuû, chöùng ñaéc Boà-ñeà. Sao coù theå huûy baùng noùi xöa nay khoâng coù ngöôøi chöùng ñaéc Boà-ñeà. "ÔÛ trong aáy khoâng thaät": laø toùm keát, xaùc nhaän ñieàu neâu treân: "Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Phaät ñaït ñöôïc tam Boà-ñeà", laøm roõ theå cuûa Boà-ñeà khoâng coù muoân hình töôùng nhö saéc v.v, nhöng chaáp laø ñoàng vôùi muoân töôùng höõu vi coù theå ñaït ñöôïc. Ñaéc laø khoâng thaät. "Khoâng voïng ngöõ": laø toùm keát, xaùc nhaän ñieàu neâu tröôùc: Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà, neâu roõ theå cuûa Boà-ñeà, tuy khoâng coù muoân hình töôùng nhö saéc v.v. coù theå ñaït ñöôïc, nhöng khoâng phaûi laø khoâng coù thaät Boà-ñeà cuûa Chaân nhö vôùi muoân ñöùc goàm ñuû, laø sôû chöôùng cuûa Nhö Lai. Neân noùi: "Khoâng voïng ngöõ". Ñaây laø cuøng toùm keát veà hai phaàn vaên kinh coù chöùng ñaéc, khoâng chöùng ñaéc ôû treân. "Do ñoù Nhö Lai noùi taát caû phaùp ñeàu laø phaùp Phaät": laø xaùc nhaän rieâng veà ñieàu neâu treân: Vì theá, trong lyù cuûa vieäc chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà, khoâng coù nghóa noùi doái chöùng ñaéc. Nhö Lai giaûng noùi taát caû phaùp cuûa quaû ñaàu goàm muoân ñöùc, ñeàu laø phaùp dieäu höõu cuûa

phaùp thaân chö Phaät. Cuõng neân noùi: "Vì theá, Nhö Lai noùi taát caû phaùp ñeàu chaúng phaûi laø phaùp Phaät", bieän minh taát caû phaùp höõu vi muoân hình töôùng nhö saéc v. v... ñeàu chaúng phaûi laø taát caû phaùp cuûa quaû ñaàu goàm ñuû muoân ñöùc. Do khoâng neâu baøy nhö theá, neân ñaïi chuùng, nhaân Nhö Lai noùi "taát caû phaùp ñeàu laø phaùp Phaät", laïi sinh nghi: Neáu noùi taát caû phaùp ñeàu laø phaùp Phaät, thì taát caû kia goïi laø laãn loän: Coù taát caû cuûa höõu vi, coù taát caû cuûa Voâ vi, hai thöù taát caû aáy ñeàu laø phaùp Phaät chaêng? Neáu ñeàu laø phaùp Phaät, thì sao coù theå nhö treân noùi: Boà-ñeà cuûa phaùp thaân khoâng coù muoân hình töôùng coù theå ñaït ñöôïc, trong phaùp Voâ vi cuûa Chaân nhö thaät

coù Boà- ñeà? Cho neân kinh ñaùp, noùi: “Goïi laø taát caû phaùp, taát caû phaùp aáy töùc chaúng phaûi laø taát caû phaùp”. Nhö vaäy, taát caû phaùp tröôùc: laø taát caû phaùp höõu vi. Taát caû phaùp sau: laø taát caû phaùp Voâ vi. “Töùc chaúng phaûi laø taát caû phaùp”: Neâu roõ taát caû phaùp höõu vi tröôùc chaúng phaûi laø taát caû phaùp Voâ vi. Cuõng coù theå noùi: Taát caû phaùp Voâ vi töùc chaúng phaûi laø taát caû phaùp höõu vi. “Vì theá goïi laø taát caû phaùp”: Caâu naày cuøng toùm keát veà hai thöù taát caû phaùp: Vì theá goïi laø taát caû phaùp höõu vi. Vì theá goïi laø taát caû phaùp Voâ vi. Tuy taát caû, veà teân goïi laø ñoàng, nhöng taát caû phaùp höõu vi, theå laø hö voïng, neân chaúng phaûi laø Boà-ñeà. Taát caû phaùp Voâ vi, theå laø chaân thaät, neân laø Boà-ñeà. Khoâng theå do taát caû, veà teân goïi laø ñoàng, lieàn cho taát caû höõu vi cuõng laø taát caû phaùp Phaät vôùi quaû ñaàu goàm ñuû muoân ñöùc. “Luaän raèng: ÔÛ ñaây coù nghi vaán”, tieáp xuoáng: Töùc Luaän chuû tröôùc phaùt khôûi yù nghi , tieáp theo neâu daãn kinh. Toùm keát laøm hai keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh naày. Keä thöù nhaát giaûi thích phaàn trong kinh: “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo?...” cho ñeán: khoâng thaät khoâng voïng ngöõ”. “Do thôøi sau thoï kyù”: Ñaây laø trôû laïi giaûi thích phaàn kinh noùi veà ñoaïn tröø nghi ôû tröôùc. Nghi neâu khoâng khaùc ôû treân. Neáu laø ñaùp chính, neân noùi: Thaät söï khoâng coù phaùp naøo goïi laø chöùng ñaéc Boà-ñeà: Neâu roõ Nhö Lai, khi ôû choã Phaät Nhieân Ñaêng chöa coù chöùng ñaéc, neân noùi laø: Khoâng coù phaùp naøo goïi laø chöùng ñaéc Boà-ñeà. Ñaõ khoâng coù Boà ñeà sôû chöùng thì xaùc nhaän: Cuõng khoâng coù Boà-taùt thaät chöùng ñaéc. Noùi coù Boà-taùt thì phaûi neáu hieän ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh, thoâng toû ñaïo xuaát theá gian, môùi goïi laø Boà-taùt chaân thaät. Nay keä chæ ñaùp, noùi: “Do thôøi sau thoï kyù” thì trong nghóa ñaõ bieát laø thaät coù Boà-taùt. Neáu khoâng coù Boà-taùt: thì sao coù theå noùi: Thôøi sau thoï kyù? Sôû dó ôû ñaây khoâng ñaùp chính: laø do caùch dieãn ñaït cuûa nghóa aáy

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 410

chöa heát, coøn lieân heä nôi phaàn sau, neân trong vaên kinh ôû sau coù söï giaûi thích chính. ôû ñaây, nhaân “thôøi sau thoï kyù” ñeå laøm roõ veà nghóa: coù Boà taùt. “Nhieân Ñaêng Haønh chaúng hôn”: Töùc Nhö Lai, vaøo thôøi gian tröôùc Phaät Nhieân Ñaêng tröôùc coøn ôû trong Taäp chuûng taùnh, chöa ñaït ñöôïc phaùp Nhaãn voâ sinh cuûa Ñòa thöù nhaát, laø haønh baäc nhaát, treân heát. Cho neân noùi: “Nhieân Ñaêng Haønh chaúng hôn”. Caâu treân noùi: “Do thôøi sau thoï kyù”: Töùc trong taùnh ñòa ôû sau, Phaät Nhieân Ñaêng thöù hai böôùc ñaàu thoï kyù veà Nhaãn voâ sinh ñòa thöù nhaát, ñeán Ñòa thöù taùm . Sau khi goàm ñuû ba möôi taâm, laïi coù Phaät Nhieân Ñaêng thöù ba thoï kyù Nhaãn voâ sinh cho Nhö Lai, laø “Thôøi sau thoï kyù”. Ñaây töùc laø luùc tröôùc Ñòa thöù nhaát, chöa ñaït Ñaïo chuûng, Phaät Nhieân Ñaêng aáy ñaõ thoï kyù cho Nhö Lai. Theo ñaáy maø xeùt, neân bieát, nôi Phaät Nhieân Ñaêng tröôùc, chöa chöùng voâ sinh nôi tam Boà-ñeà chæ hieän noùi laø thoï kyù. Hai caâu keä treân ñaây giaûi thích phaàn kinh tröôùc: “Naøy thieän nam? oâng vaøo ñôøi vò lai, seõ thaønh Phaät hieäu laø Thích-ca Maâu-ni”. “Boà-ñeà, kia tu haønh...”: Trong kinh, tröôùc noùi chuùng sinh naêm aám chaúng phaûi laø Boà taùt.

Sau noùi; caùc phaùp höõu vi nhö saéc v.v chaúng phaûi laø Boà-ñeà. Döïa vaøo ñaáy ñeå taïo keä, neân noùi: “Kia haønh cuøng Boà-ñeà”. Maø noùi: Boà-ñeà kia tu haønh …” neâu roõ, ngöôøi chöùng ñaéc Boà-ñeà laø Boà-taùt thaät. Ñaõ chöa chöùng Boà-ñeà, neân bieát cuõng khoâng coù Boà-taùt coù theå chöùng ñaéc. Nghóa chaúng thaät ñoàng hoã trôï ñeå cuøng thaønh. Laïi coù moät caùch giaûi thích: Leõ ra noùi: Kia haønh tuøy Boà-ñeà. Song döïa vaøo caùch laøm keä cuûa Luaän Xieån Ñaø noùi, duøng töø noái keát hôïp yù treân döôùi. Ñaây laø neâu roõ veà Boà-taùt. Phaät cuõng nhö vaäy. Cho neân caâu sau noùi: “Töôùng höõu vi khoâng thaät”. Ñaây laø bieän minh: Do chuùng sinh naêm aám laø phaùp höõu vi coù muoân töôùng maø chöùng ñaéc Boà-ñeà cuûa Boà-taùt: Ñaáy laø hö voïng. Cho neân, goïi laø “khoâng thaät”. Vì sao khoâng thaät? Laø do chaáp töôùng höõu vi laø thaät . Hai caâu sau ñaây giaûi thích phaàn kinh: Töø caâu “vì sao theá?” Tieáp xuoáng. Giaûi thích naày ñaõ neâu thaúng Boà-ñeà cuûa Boà-taùt laø chaúng theå duøng töôùng höõu vi ñeå ñaït ñöôïc, nhöng chöa laøm roõ nghóa trong phaùp Voâ vi coù Boà-taùt thaät tu haønh vaø Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc. Nôi nghóa aáy, neân taïo ra nghóa chung thöù hai, noùi: “Boà-ñeà kia tu haønh …”, laø töôùng Voâ vi chaân thaät. Do chaùnh keä coù giôùi haïn, neân laïi taïo ra keä thöù hai. Tuy taïo keä thöù hai, nhöng do kinh chöa neâu roõ coù Boà-taùt thaät, chæ neâu roõ laø coù Boà-ñeà thaät. “Nghóa naày nhö theá naøo?... ñeán”: Khoâng coù moät phaùp naøo ñeå

chöùng ñaéc Boà-ñeà: Ñaây laø Luaän vaên xuoâi tieáp theo giaûi thích caâu thöù hai trong keä. “Neáu Nhö Lai ôû choã ñöùc Phaät kia, ñaõ chöùng ñaéc Boà-ñeà, thì vaøo thôøi sau, chö Phaät khoâng thoï kyù cho Nhö Lai”: Ñaây laø giaûi thích caâu thöù nhaát trong keä. “Do ñoù, Nhö Lai vaøo luùc aáy, haønh trì chöa thaønh Phaät”: laø trôû laïi duøng caâu treân ñeå toùm keát veà caâu thöù hai ôû sau. Trong ñoù, neân giaûi thích caâu treân, vì sao laïi giaûi thích caâu thöù hai tröôùc?: Chæ vì choã giaûi thích caâu sau thì vaên kinh ôû nôi tröôùc. Phaàn Luaän vaên xuoâi döïa vaøo thöù lôùp cuûa kinh, neân giaûi thích caâu thöù hai tröôùc. “Keä noùi”, tieáp xuoáng: laø giaûi thích xong, cuøng daãn nöûa keä treân ñeå toùm keát. “Neáu khoâng coù Boà-ñeà töùc khoâng coù chö Phaät, Nhö Lai”: laø tröôùc neâu ra yù nghi vaán baøi baùc. “Nhö kinh v.v”: Töùc neâu choã kinh giaûi thích nghi ñeå toùm keát, sau ñaáy duøng Luaän ñeå giaûi thích kinh. “Neáu coù ngöôøi noùi”: tieáp xuoáng: laø tröôùc daãn kinh taïo caâu hoûi, roài duøng caâu thöù ba trong keä, neâu ra ñeå giaûi ñaùp. “Nghóa naày nhö theá naøo”? laø keä naày noùi: “Boà-ñeà, kia tu haønh …” thì nghóa aáy laø theá naøo? “Boà-taùt kia tu haønh …”: laø neâu roõ trong phaàn kinh tröôùc kia, Boà-taùt phaùt taâm Boà-ñeà, haønh trì, giaûi thích phaàn “kia haønh” trong keä. Nhö vaäy, Nhö Lai, cho ñeán: Ñaáy cuõng laø hö voïng: laø neâu roõ trong phaàn kinh naày, neáu ngöôøi noùi Nhö Lai chöùng ñaéc Boà-ñeà laø noùi khoâng thaät, ñeå giaûi thích töø Boà-ñeà nôi keä. “Cho neân noùi Boà-ñeà, kia tu haønh …”: laø caâu toùm keát. Neáu coù ngöôøi cho chuùng sinh naêm aám laø phaùp höõu vi nhö saéc v.v laø Boà-ñeà cuûa Boà-taùt: thì ñaáy laø khoâng thaät, neân noùi laø “ñaúng”…. “Neáu coù ngöôøi nhö theá huûy baùng noùi: Nhö Lai khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà”: Ñaây laø

neâu ra yù nghi vaán huûy baùng. “Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán aáy, nhö kinh” tieáp xuoáng: laø giaûi thích daãn phaàn kinh noùi veà nghi ñeå toùm keát. “Nghóa naày nhö theá naøo”: laø ñaët ra caâu hoûi. Tröôùc noùi: Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai ñaït ñöôïc Boà-ñeà. ÔÛ ñaây laïi noùi: Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà. Lôøi aáy töông phaûn vaäy veà nghóa nhö theá naøo? Töùc giaûi thích: “Do Nhö Lai chöùng ñaéc Boà-ñeà kia”. Caâu naày giaûi thích phaàn kinh sau: Nhö Lai chöùng ñaéc tam Boà-ñeà, neâu roõ theo lyù maø noùi. Nhö Lai thaät söï tu haønh chöùng ñaéc Boà-ñeà. Neáu Nhö Lai thaät

söï chöùng ñaéc Boà-ñeà, thì vì sao tröôùc noùi: Khoâng chöùng ñaéc? Cho neân neâu daãn “keä giaûi thích, noùi: “Töôùng höõu vi khoâng thaät”. Caâu naày giaûi thích phaàn kinh ôû tröôùc: Nhö Lai khoâng chöùng ñaéc tam Boà-ñeà”. “Töôùng höõu vi: laø töôùng cuûa naêm aám”: laø neâu ra teân goïi cuûa töôùng höõu vi trong keä. “Phaùp Boà-ñeà kia khoâng coù töôùng nhö saéc v.v: laø neâu roõ theå cuûa Boà-ñeà khoâng coù töôùng cuûa naêm aám nhö saéc v.v coù theå ñaït ñöôïc. Cho neân noùi laø: “Töôùng höõu vi khoâng thaät”. “Ñaây laïi nhö theá naøo”? hoûi laø hai caâu sau cuûa keä tröôùc môùi giaûi thích phaàn trong kinh: Boà-ñeà khoâng coù muoân hình töôùng nhö saéc v.v neân khoâng theå thuû ñaéc. Vaø neáu cho Boà-ñeà ñoàng vôùi töôùng nhö saéc v.v: Thì ñaáy töùc khoâng thaät. Nhöng vaãn chöa giaûi thích laø thaät coù Boà-ñeà cuûa Chaân nhö, cuõng chöa giaûi thích coù ngöôøi chöùng ñaéc Boà-ñeà nôi vaên kinh. Nay saép taïo keä thöù hai ñeå giaûi thích nghóa aáy, neân tröôùc ñaët ra nghi vaán ñeå chuyeån tieáp, noùi: Neáu baûo Boà-ñeà khoâng coù hình töôùng nhö saéc v.v: Kinh noùi: Noùi Nhö Lai töùc laø thaät Chaân nhö . Laïi noùi: Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà, nghóa aáy laø theá naøo. Cho neân duøng keä ñeå ñaùp: “Kia töùc töôùng phi töôùng”. Keä thöù hai naày giaûi thích phaàn trong kinh: “Vì theá Nhö Lai noùi taát caû phaùp ñeàu laø phaùp Phaät”. “Kia töùc töôùng phi töôùng”: Kia: töùc nôi Boà-ñeà cuûa phaùp thaân kia, chaúng phaûi laø töôùng cuûa muoân phaùp höõu vi nhö saéc v.v. Nhö vaäy khoâng coù töôùng; töùc laø phaùp thaân Voâ vi, laø töôùng goàm muoân ñöùc quyeát ñònh. “Do khoâng noùi hö doái”: laø neâu roõ, Boà-ñeà cuûa phaùp thaân ñöôïc noùi ñoù, tuy khoâng coù muoân töôùng cuûa höõu vi, nhöng khoâng phaûi laø khoâng coù töôùng cuûa muoân ñöùc Voâ vi nôi Chaân nhö. Kinh noùi: Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà: Chaúng phaûi laø noùi doái, neân keä vieát: “Do khoâng noùi hö doái”. Laïi hoûi: Do ñaâu khoâng noùi doái? Do ñoù caâu thöù ba tieáp sau noùi: “Phaùp aáy, phaùp chö Phaät”. “Phaùp aáy”: laø taát caû phaùp Voâ vi. “Phaùp chö Phaät”: Töùc quaû ñaàu cuûa Phaät chöùng ñaéc, laø taát caû phaùp töôùng cuûa phaùp thaân Voâ vi goàm ñuû muoân ñöùc. Cho neân caâu thöù tö noùi: “Taát caû töôùng töï theå”, neâu roõ muoân ñöùc aáy laø töôùng töï theå cuûa phaùp thaân Chaân nhö ñích thaät, chaúng phaûi do muoân töôùng höõu vi taïo thaønh. “Nghóa naày nhö theá naøo”, tieáp xuoáng ñeán “do khoâng noùi hö doái”:

laø Luaän vaên xuoâi giaûi thích caâu ñaàu nôi keä xong, duøng chung nöûa keä treân daãn ra ñeå toùm keát. “Vì theá, Nhö Lai noùi taát caû phaùp ñeàu laø Phaät, nhö vaäy v.v...”: laø ñöa ra choã toùm keát laøm caâu hoûi: Nhö Lai noùi taát caû phaùp ñeàu laø phaùp Phaät. “Nghóa aáy nhö theá naøo”? Töùc ñaùp: “Do Nhö Lai chöùng ñaéc phaùp nhö vaäy”. Bieän minh, Nhö Lai ñích thaät töï mình tu taäp, chöùng ñaéc quaû ñaàu nhö vaäy goàm ñuû muoân ñöùc nôi taát caû phaùp. Cho neân, laïi duøng nöûa keä sau, daãn ra ñeå toùm keát choã giaûi thích xong, sau ñaáy, tröôùc giaûi thích caâu thöù tö, sau giaûi thích caâu thöù ba. “Töôùng nhö saéc v.v cuûa xöù kia, khoâng truï”: laø neâu roõ Boà-ñeà goàm ñuû muoân ñöùc nôi taát caû phaùp. Sôû dó chæ duøng Chaân nhö laøm theå, khoâng duøng saéc v.v laøm theå: aáy laø vì theå cuûa Boà-ñeà laø Voâ vi Chaân nhö, neân chæ giöõ vöõng muoân ñöùc nôi taát caû phaùp, chaúng giöõ laáy taát caû phaùp nhö saéc v.v... Cho neân duøng Chaân nhö laøm theå. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Ví nhö coù ngöôøi thaân töôùng to lôùn v.v...”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù ba trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Duï tröôùc neâu roõ veà Phaät Baùo thaân, nay bieän minh veà Phaät phaùp thaân. Treân ñaõ giaûi thích roäng veà phaùp thaân khoâng coù muoân hình töôùng maø laø dieäu höõu. Laïi tieáp theo, hai caâu trong phaàn kinh tröôùc ñaõ bieän minh Boà-ñeà cuûa phaùp thaân goàm ñuû muoân ñöùc vieân maõn, neân coù Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc. Nhöng keû nghi vaãn coøn cho laø hoaøn toaøn khoâng coù phaùp thaân. Vì sao nhö theá? Neáu phaùp thaân goàm ñuû muoân ñöùc vieân maõn, töùc coù muoân töôùng coù theå thaáy. Hoaëc khoâng coù muoân töôùng coù theå thaáy; töùc neân cho hoaøn toaøn khoâng coù phaùp thaân. Do vaäy coù theå bieát phaùp thaân laø khoâng coù. Nôi ñoaïn kinh tröôùc, Nhö Lai hoaëc noùi coù Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc, hoaëc noùi khoâng coù Boà-ñeà coù theå chöùng ñaéc. Neáu khaúng ñònh phaùp thaân laø coù: Töùc neân ñaùp: Nhö Lai coù chöùng ñaéc. Neáu xaùc ñònh phaùp thaân laø khoâng thì neân ñaùp laø khoâng coù chöùng ñaéc. Nay ñaùp: ñaõ khoâng xaùc ñònh, laïi khoâng theå thaáy. Cho neân bieát phaùp thaân laø khoâng. Vì coù nhöõng nghi vaán nhö vaäy, neân kinh ñaùp: “Ví nhö coù ngöôøi thaân töôùng cao lôùn v. v...”. YÙ cuûa söï giaûi ñaùp laø neâu roõ noùi theo lyù thì theå cuûa Boà-ñeà tuy khoâng coù muoân hình töôùng, coù theå thuû ñaéc, nhöng thaät coù Boà-ñeà cuûa phaùp thaân nôi Chaân nhö, coù theå chöùng ñaéc. Tuy nhieân khoâng theå ñaùp nhaát ñònh moät höôùng naøo. Vì sao theá? Vì ñeå noùi leân Phaùp thaân naøy thaät chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng, laø dieäu höõu dieäu voâ, lyù cuûa trung ñaïo. Neáu Nhö Lai neáu ñaùp coá ñònh thì caùc oâng laïi sinh taø

kieán, nghe Boà-ñeà laø coù, lieàn chaáp laø ñoàng vôùi caùi coù cuûa höõu vi nhö saéc v.v... trôû thaønh thöôøng kieán. Nghe khoâng coù thì cho xöa nay gioáng nhö hö khoâng, laø caùi khoâng cuûa khoâng theå taùnh nhö söøng thoû, trôû thaønh ñoaïn kieán. Cho neân khoâng theå ñaùp nhaát ñònh moät höôùng naøo. Hôn nöõa, phaùp thaân aáy goàm ñuû coâng ñöùc trí tueä-hai thöù trang nghieâm, theå laø dieäu höõu, thì coù phaùp thaân coù theå chöùng ñaéc. Xa lìa hai chöôùng. Theå chaúng phaûi laø höõu vi, neân khoâng coù phaùp thaân coù theå chöùng ñaéc. Coù hai nghóa aáy, neân

ôû treân ñaõ khoâng ñaùp coá ñònh. Ñaâu theå neâu vaán naïn noùi: Vì sao duøng loái ñaùp khoâng coá ñònh aáy. Nhaèm ñoaïn tröø nghi vaán aáy neân neâu daãn duï veà thaân cao lôùn, neâu roõ coù Theå cuûa phaùp thaân, khoâng neân noùi laø khoâng coù phaùp thaân. Ví duï naøy giaûi thích, xaùc nhaän caâu noùi ôû tröôùc: “Nhö Lai laø Chaân nhö ñích thaät”. “Ví nhö coù ngöôøi”: laø Nhö Lai neâu daãn duï veà thaân cao lôùn, duï cho ngöôøi cuûa phaùp thaân. “Thaân töôùng to lôùn vi dieäu”: laø Nhö Lai töï keát hôïp veà duï. Töùc noùi theå töôùng cuûa phaùp thaân vieân maõn, xöa nay trong laëng, hoaøn toaøn xa lìa hai chöôùng ñaày ñuû hai thöù trang nghieâm. “Dieäu”: laø trí tueä trang nghieâm. “Lôùn”: laø coâng ñöùc trang nghieâm. Thaân lôùn, dieäu aáy xaùc nhaän ñieàu ôû chöông treân chöa noùi veà Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà, neâu roõ thaät coù Boà-ñeà cuûa phaùp thaân Voâ vi, coù theå chöùng ñaéc. Hai ñoaïn kinh tröôùc bieän minh chuùng sinh naêm aám chaúng phaûi laø Boà-taùt ñích thaät, phaùp höõu vi coù muoân töôùng cuõng khoâng phaûi laø Boà-ñeà ñích thaät. Hai ñoaïn vaên kinh sau laøm roõ Boà-ñeà cuûa phaùp thaân laø dieäu höõu, neân Boà-taùt haønh Nhaãn voâ sinh cuõng laø thaät coù. Nôi ñoaïn thöù naêm ôû treân noùi: Khoâng theå duøng töôùng thaønh töïu ñeå thaáy Nhö Lai: laø neâu roõ theå cuûa phaùp thaân Voâ vi khoâng coù ba töôùng. Trong ñoaïn thöù saùu noùi: Nhö Lai khoâng chöùng ñaéc Boà-ñeà, cuõng khoâng thuyeát phaùp: Ñaây goïi laø Phaät öùng hoùa khoâng chöùng ñaéc, khoâng thuyeát phaùp. Nôi phaàn thöù baûy, duï veà nuùi chuùa vôùi thaân töôùng lôùn, cho theå cuûa Phaät Baùo thaân laø khoâng chaáp giöõ töôùng phaân bieät. Coøn ôû ñaây, duï veà thaân lôùn cuõng bieän minh veà Phaät Phaùp thaân. Töôùng rieâng cuûa ba thaân Phaät ñeàu coù luaän giaûi thích. Toân giaû Tu Boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Nhö Lai noùi thaân ngöôøi to, lôùn vi dieäu töùc chaúng phaûi laø thaân to lôùn: Toân giaû Tu Boà-ñeà neáu khoâng

noùi nhö vaäy, thì coù hai thöù loãi: Moät laø khoâng hieåu yù cuûa Nhö Lai. Hai laø khoâng hieåu veà phaùp thaân Voâ vi. Do ñoù, phaûi thöa noùi nhö vaäy. Hoaëc laø nghe noùi phaùp thaân naøy coù, thì nghi: trôû laïi cho laø ñoàng vôùi caùi coù cuûa höõu vi goàm muoân hình töôùng. Cho neân giaûi thích: “Töùc chaúng phaûi laø thaân lôùn”. ÔÛ ñaây laøm roõ theå cuûa phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh, hoaøn toaøn xa lìa hai chöôùng, khoâng gioáng vôùi thaân lôùn cuûa höõu vi, höõu laäu coù muoân hình töôùng. Hai caâu naày xaùc nhaän caâu kinh ñaõ noùi: “Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Boà-ñeà”, ñeå laøm roõ phaùp höõu vi nhö saéc v.v chaúng phaûi laø theå cuûa Boà-ñeà thaät söï. “Vì theá, Nhö Lai noùi laø thaân lôùn”: laø goïi caùi dieäu höõu khoâng coù muoán töôùng cuûa theå nhaát ñònh xöa nay-phaùp roát raùo chaân thaät trong laëng-laø thaân lôùn cuûa Phaät. Vaø cuõng coù theå noùi: Vì theá Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø thaân lôùn. Moät caâu naày cuøng toùm keát hai caâu kinh: Thaân dieäu-lôùn aáy töùc chaúng phaûi laø dieäu-lôùn. Moät ñoaïn kinh naày, Luaän duøng hai keä ñeå giaûi thích. Keä thöù nhaát taïo yù hoûi ñaùp ñeå giaûi thích nghi vaán. “Döïa nôi Phaät Phaùp thaân kia, neân noùi duï: Thaân lôùn”: Ñaây laø neâu ra yù cuûa duï, laøm roõ nguyeân do

neâu ví duï ñeå hieån baøy veà phaùp thaân. “Thaân lìa heát thaûy chöôùng”: laø bieän minh töï taùnh cuûa phaùp thaân xöa nay trong laëng, vónh vieãn khoâng coù hai chöôùng, chaúng phaûi laø do ñoaïn môùi lìa. “Hieän khaép taát caû caûnh”: Neâu roõ, theå cuûa phaùp thaân aáy laø dieäu höõu, laïi vónh vieãn döùt tuyeät hai chöôùng, khoâng coøn ngaên ngaïi, coù theå hoäi nhaäp khaép taát caû caûnh giôùi cuûa chuùng sinh coù taâm. Trong phaàn Luaän vaên xuoâi ôû sau, thì tröôùc giaûi thích coâng ñöùc vaø theå lôùn, sau môùi giaûi thích veà hoäi nhaäp khaép taát caû caûnh. Sôû dó nhö theá, vì chính do tröôùc coù theå cuûa phaùp thaân, sau ñaáy môùi laøm roõ vieäc hoäi nhaäp khaép moïi xöù. Bieän minh vì coù Theå neân hieän baøy khaép. Do ñoù giaûi thích ôû sau. “Coâng ñöùc vaø theå lôùn”: Keä thöù hai naày chính thöùc giaûi thích phaàn trong kinh: “Thaân aáy to, lôùn-vi dieäu. Coâng ñöùc: laø chính thöùc giaûi thích chöõ “Lôùn” trong kinh. Vaø theå lôùn: laø giaûi thích chöõ “Dieäu” nôi kinh. “Lôùn” laø coâng ñöùc trang nghieâm. “Dieäu” laø trí tueä trang nghieâm. Phaàn kinh ñöôïc daãn ôû tröôùc thì tröôùc laø neâu veà Dieäu, sau bieän minh veà Lôùn. Nôi keä naày thì tröôùc giaûi thích veà lôùn sau môùi bieän giaûi veà Dieäu. Keä naày do choã thuaän tieän cuûa töø, caâu neân nhö vaäy.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 416

“Neân noùi laø thaân lôùn”: Do phaùp thaân goàm ñuû hai thöù trang nghieâm neân toùm keát laøm nghóa cuûa thaân lôùn. “Chaúng phaûi thaân laø thaân”: laø giaûi thích phaàn nôi kinh: “Thaân ngöô to lôùn, vi dieäu töùc chaúng phaûi laø thaân to lôùn vi dieäu”. “Chaúng phaûi thaân”: laø neâu roõ theå cuûa phaùp thaân khoâng coù muoân töôùng, khoâng ñoàng vôùi thaân höõu vi, höõu laäu. Cho neân noùi laø “Chaúng phaûi thaân”. “Töùc laø thaân”: laø neâu roõ nhö caùi thaân chaúng phaûi höõu vi aáy töùc laø Chaân nhö, goàm ñuû hai thöù trang nghieâm, laø phaùp thaân cuûa dieäu höõu. Trong phaàn Luaän vaên xuoâi tieáp sau ñaõ daãn caâu “Chaúng phaûi thaân töùc laø thaân” naøy ñeå toùm keát, xaùc nhaän veà söï hieän baøy khaép moïi caûnh. Laøm roõ, thaân höõu töôùng, khoâng theå hieän baøy khaép thaûy, phaùp thaân Voâ vi, theå chaúng phaûi laø hình töôùng, neân coù theå hieän höõu khaép taát caû. Duøng “Chaúng phaûi thaân töùc laø thaân” ñeå xaùc nhaän söï hieän höõu khaép moïi nôi choán. “Neân noùi: Chaúng phaûi thaân”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Vì theá Nhö Lai noùi laø thaân lôùn” Do phaùp thaân Voâ vi chaúng phaûi laø thaân höõu vi, neân noùi: Chaúng phaûi thaân. Chaúng phaûi cho laø khoâng coù phaùp thaân Voâ vi, neân noùi: “Do ñoù noùi chaúng phaûi thaân”. “Hai keä naày noùi veà nghóa gì”? laø Luaän vaên xuoâi, Luaän chuû muoán ñeå giaûi thích keä, neân tröôùc ñaët ra caâu hoûi taïo söï chuyeån tieáp, sau ñaáy môùi giaûi thích. Hoaøn toaøn xa lìa phieàn naõo chöôùng, trí chöôùng, laø phaùp thaân ñaày ñuû roát raùo: laø giaûi thích caâu thöù ba trong keä: “Thaân lìa taát caû chöôùng”. “Ñaây laïi nhö theá naøo”? laø hoûi nghóa Hoaøn toaøn xa na hai chöôùng aáy, maø phaùp thaân ñaày ñuû aáy, laïi nhö theá naøo? Cho neân giaûi thích: coù hai nghóa: Moät laø hieän baøy khaép taát caû nôi choán: Neâu roõ phaùp thaân lìa hai thöù chöôùng coù theå hieän höõu khaép taát caû caûnh cuûa taâm chuùng sinh. Töùc laø caâu thöù tö cuûa keä thöù nhaát. Hai laø coâng ñöùc lôùn, bieän minh phaùp thaân, chaúng nhöõng

theå lìa hai chöôùng, hieän baøy khaép, laïi coøn goàm ñuû hai thöù trang nghieâm, muoân ñöùc vieân maõn, coù theå hieän höõu khaép nôi taát caû caûnh giôùi cuûa taâm chuùng sinh. “Vì theá goïi laø thaân lôùn”: laø toùm keát veà nghóa taïo thaân lôùn, töùc neâu daãn caâu ñaàu cuûa keä thöù hai noùi “Coâng ñöùc vaø theå lôùn” ñeå xaùc nhaän. “Hieän baøy taát caû xöù. Laø Chaân nhö nôi taát caû phaùp khoâng sai bieät: Ñaây laø giaûi thích veà nghóa “taát caû xöù”. Neâu roõ döïa theo tu haønh maø noùi, töùc coù chö Phaät, Boà-taùt vaø chuùng sinh, nôi ba thôøi khaùc nhau, luaän veà phaùp thaân cuûa Chaân nhö, thì theå aáy vieân maõn, xöa nay bình ñaúng khoâng coù sai bieät.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 417

Töø ñaây trôû veà tröôùc, laø giaûi thích veà nöûa keä thöù nhaát, giaûi thích phaàn nôi kinh: “Thaân aáy dieäu, lôùn”. “Keä noùi: Chaúng phaûi thaân töùc laø thaân, vì theá noùi chaúng phaûi thaân”: laø neâu roõ nghóa cuûa nöûa keä naày coù söï lieân heä ñeå giaûi thích nghóa ôû treân. Laïi muoán nhaân vieäc giaûi thích kinh, keä, neâu daãn nöûa keä naày ñeå xaùc nhaän choã ñaõ giaûi thích ôû treân, vaø duøng kinh laøm keát luaän. “Ñaây laø noùi nghóa gì”? Laø theo thöù lôùp ñeå giaûi thích. Phaät noùi: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Boà-taùt cuõng nhö vaäy v.v...: Moät ñoaïn kinh naày laø ñoaïn vaên kinh thöù tö trong Phaàn ñoaïn tröø nghi. Sôû dó ñöôïc neâu daãn: Vì ôû ñaây coù nghi vaán: Treân noùi: thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt. Neáu khoâng coù Boà-taùt töùc cuõng khoâng coù ngöôøi tu haønh chöùng ñaéc Boà-ñeà. Laïi, neáu khoâng coù ngöôøi tu haønh chöùng ñaéc Boà-ñeà thì cuõng khoâng coù ngöôøi giaùo hoùa chuùng sinh, cuõng khoâng coù chuùng sinh nhaäp Nieát-baøn. Neáu noùi “Ta laøm trang nghieâm coõi Phaät” töùc chaúng phaûi laø Boà-taùt”: thì cuõng khoâng coù tònh ñoä yù baùo. Neáu boán phaùp aáy ñeàu laø khoâng thì do ñaâu caùc Boà-taùt phaùt taâm hoùa doä chuùng sinh, tu haïnh tònh ñoä, caàu ñaïo quaû voâ thöôïng Boà ñeà ? Vì coù nghi vaán nhö theá. Döïa theo nhö treân ñeå giaûi thích. Nghi naày ñuùng ra laø ñaõ ñöôïc loaïi tröø, song hoaëc laø do chaáp thieân leäch ñeå taïo neân vaán naïn. Cho neân kinh ñaùp: Boà taùt cuõng nhö vaäy v.v yù ñaùp cho: Treân noùi khoâng coù Boà-taùt v.v... laø caên cöù theo chuùng sinh naêm aám trong phaùp höõu vi, neân laø khoâng; chaúng phaûi cho laø trong lyù cuõng khoâng. Roõ raøng chaúng phaûi laø khoâng thaät coù Boà-taùt laõnh hoäi lyù voâ sinh, tu haønh chöùng ñaéc ñaïo quaû Boà-ñeà cuûa Phaät. Ñaõ coù chö Phaät laø ngöôøi chöùng ñaéc quaû, nhöng chö Phaät Boà-taùt voán khoâng chæ moät mình hoaøn thieän, maø coøn giaùo hoùa muoân loaøi cuøng chöùng ñaéc. Do ñoù, phaùt taâm tu haønh, ñoä chuùng sinh khieán nhaäp Nieát baøn, tu haïnh tònh ñoä. Song cuõng nhaän bieát chaúng lìa Chaân nhö ngoaøi phaùp giôùi, trong phaùp höõu vi rieâng coù Boà-taùt thaät laø chuû theå hoaëc, coù chuùng sinh thaät laø ñoái töôïng ñöôïc hoùa ñoä, coù tònh ñoä thaät coù theå tu taäp ñeå ñaït ñöôïc. Neân phaàn sau cuûa kinh noùi: “Ngöôøi thoâng ñaït veà voâ ngaõ, phaùp voâ ngaõ goïi laø Boà-taùt ñích thaät”. Treân noùi khoâng laø noùi theo chuùng sinh naêm aám trong phaùp höõu vi khoâng coù Boà-taùt thaät. Nhö theá, chaúng phaûi laø xöa nay khoâng coù Boà-taùt. Ñaâu theå nghe noùi thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt, lieàn

cho laø toaøn boä khoâng coù Boà-taùt. Vì nhaèm ñoaïn tröø nghi aáy neân phaàn tieáp theo ñaõ bieän minh. “Phaät noùi: Boà-taùt cuõng nhö vaäy”: ÔÛ treân bieän bieät nhö Boà-taùt, Phaät laïi cuõng laïi nhö vaäy. ÔÛ ñaây neâu roõ, nhö Phaät, Boà-taùt cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 418

Theá naøo laø “cuõng nhö vaäy”? Töùc trong ñoaïn thöù nhaát cuûa phaàn ñoaïn tröø nghi aáy bieän minh: “Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt”. Tieáp theo, nôi ñoaïn thöù hai neâu roõ: “Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Nhö Lai chöùng ñaéc Boà-ñeà. Hai ñoaïn kinh aáy, tröôùc laøm roõ veà chuùng sinh naêm aám laø phaùp höõu vi hö voïng, khoâng phaûi laø Boà-taùt thaät. Thöù ñeán bieän minh: Neáu cho Boà-ñeà ñoàng vôùi phaùp höõu vi coù muoân töôùng, coù theå thuû ñaéc, laø noùi khoâng thaät. Keä nôi Luaän ôû treân noùi: “Boà-ñeà kia tu haønh …”: Ñaây töùc laø nhö Boà-taùt, Phaät cuõng laïi nhö vaäy. Laïi tieáp theo, ôû ñoaïn kinh tröôùc ñaõ laøm roõ phaùp höõu vi muoân hình töôùng chaúng phaûi laø Boà-ñeà, maø phaùp Voâ vi cuûa Chaân nhö goàm ñuû muoân ñöùc môùi laø Boà-ñeà chaân thaät. Ñoaïn naày laøm roõ chuùng sinh naêm aám höõu vi laø hö voïng, chaúng phaûi laø Boà taùt ñích thaät. Nhöng chaúng phaûi laø khoâng coù. Ngöôøi laõnh hoäi lyù voâ sinh cuûa Chaân nhö laø Boà-taùt chaân thaät. Hai ñoaïn kinh aáy neâu roõ trong lyù thaät coù Boà-ñeà laø coù theå chöùng ñaéc, neân cuõng coù Boà-taùt laø ngöôøi thaät söï chöùng ñaéc. Ñaây laø bieän minh nhö Phaät, Boà-taùt cuõng laïi nhö vaäy. Nay noùi “cuõng nhö vaäy”: töùc neâu roõ, phaùp höõu vi hö voïng chaúng phaûi laø Boà-taùt. Ngöôøi laõnh hoäi Nhaãn voâ sinh môùi laø Boà-taùt chaân thaät. Nghóa ñoàng vôùi phaùp höõu vi muoân töôùng, chaúng phaûi laø Boà-ñeà chaân thaät. Voâ vi cuûa Chaân nhö laø töôùng Boà-ñeà chaân thaät. Cho neân noùi Boà-taùt cuõng nhö vaäy. Hai ñoaïn kinh tröôùc vì chæ caên cöù theo nghóa Boà-taùt. Boà-ñeà “khoâng ñoàng” laø gioáng nhau neân noùi “cuõng nhö vaäy”. Hai ñoaïn naày cuøng bieän minh veà nghóa Boà-taùt Boà-ñeà, thaät laø gioáng nhau, neân cuõng nhö vaäy, vaø nghóa “khoâng thaät” laø gioáng nhau cuõng nhö vaäy. “Neáu noùi: Ta seõ dieät ñoä cho voâ löôïng chuùng sinh, thì töùc chaúng phaûi laø Boà-taùt”: neâu roõ: Neáu khôûi taâm cho: lìa phaùp giôùi cuûa Chaân nhö, ngoaøi ra rieâng coù haønh giaû phaùt taâm Boà-ñeà, tu caùc phaùp Ba-la-maät, duøng caùc phaùp nhö boán taâm voâ löôïng töø bi v.v… , boán Nhieáp v.v ñeå giaùo hoùa chuùng sinh, khieán ñaït ñeán Nieát-baøn, laø Boà-taùt chaân thaät, thì ñaáy laø chöa laõnh hoäi veà lyù bình ñaúng, chaúng phaûi laø Boà-taùt töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, thoâng toû veà lyù bình ñaúng cuûa Chaân nhö. “Phaät noùi: Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Coù thaät phaùp goïi laø Boà-taùt chaúng? “AÁy laø do nôi ñoaïn kinh tröôùc, nhaân ñaáy laïi sinh nghi: Neáu phaùt taâm tu haønh, giaùo hoùa chuùng sinh, chaúng phaûi laø Boà-taùt chaân thaät, thì trôû laïi ñoàng vôùi nghi tröôùc: Chính chuùng sinh naêm aám laø Boà-taùt thaät? Coù nghi vaán nhö theá, neân Phaät noùi vôùi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Chuùng sinh naêm

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 419

aám trong phaùp höõu vi, haù coù moät phaùp naøo laø thaät goïi laø Boà-taùt chaêng? Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp: “Thöa Theá Toân! Khoâng coù. Thaät khoâng coù phaùp naøo goïi laø Boà-taùt”. YÙ cuûa lôøi ñaùp naày laøm roõ: Chuùng sinh naêm aám laø phaùp höõu vi xöa nay vaéng laëng, khoâng coù moät phaùp naøo laø thaät ñeå coù theå goïi laø Boà-taùt, chaúng neân cho chuùng sinh naêm aám laø Boà-taùt chaân thaät. Taát caû phaùp laø khoâng chuùng sinh, khoâng ngöôøi, khoâng thoï giaû v.v: laø daãn lôøi Phaät noùi ñeå laøm saùng toû. Ñaây laø caên cöù nôi khoâng cuûa phaùp nhaân duyeân ñeå laõnh hoäi veà nghóa khoâng coù Boà-taùt, bieän minh trong phaùp höõu vi xöa nay vaéng laëng, khoâng coù moät phaùp naøo laø thaät ñeå coù theå goïi laø Boà-taùt, laø chuû theå hoùa ñoä, cho neân cuõng nhaän bieát khoâng thaät coù chuùng sinh laø ñoái töôïng ñöôïc hoùa ñoä. Sôû dó trong kinh chæ noùi ba thöù: Khoâng coù chuùng sinh v.v khoâng noùi voâ ngaõ, laø do ñoaïn kinh naày môùi bieän minh veà ngaõ cuûa Chaân nhö. Neáu noùi voâ ngaõ, sôï chuùng sinh cho chaân ngaõ cuûa Phaät taùnh cuõng khoâng, neân khoâng noùi voâ ngaõ, coù theå taïo söï laãn loän veà danh töôùng. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! Neáu Boà-taùt noùi: Ta laøm trang nghieâm quoác ñoä cuûa Phaät...” ñeán: “ñoù goïi laø laøm trang nghieâm quoác ñoä Phaät: Ñaây laø bieän minh; neáu khôûi taâm phaân bieät, cho laø khaùc vôùi chaân phaùp giôùi, ngoaøi ra rieâng coù tònh ñoä trang nghieâm xuaát theá gian, do nhaân thuø thaéng voâ laäu taïo thaønh, laø chaân thaät, thì khoâng goïi laø Boà-taùt thoâng toû veà lyù bình ñaúng cuûa Chaân nhö. Sôû dó noùi hai laàn “trang nghieâm” laø nhaèm neâu roõ veà nhaân duyeân tu haønh, hieån baøy phaùp taùnh cuûa Chaân nhö, coù dieäu duïng cuûa tònh ñoä trang nghieâm ñích thaät, chaúng phaûi cho laø khaùc vôùi phaùp taùnh, rieâng coù tònh ñoä trang nghieâm do haønh Ba-la-maät taïo neân. Vì theá ñaõ laëp laïi töø “trang nghieâm”. “Ñoù goïi laø trang nghieâm”: Töùc laø trang nghieâm cuûa Ñeä nhaát nghóa ñeá. Moät ñoaïn kinh naày neâu roõ coù Boà-taùt thaät. “Vì sao” laø noùi: Neáu cho ta hoùa ñoä chuùng sinh, ta laøm trang nghieâm tònh ñoä thì chaúng phaûi laø Boà- taùt chaân thaät. Vì neâu daãn roõ chaúng phaûi laø do hình töôùng. Cho neân laëp laïi. Laïi coù moät yù: Bieän minh chuùng sinh, Boà-taùt, Phaät, Tònh ñoä, boán thöù aáy, tuy teân goïi, dieäu duïng coù khaùc, nhöng ñoàng teân goïi trong moät phaùp giôùi. Neáu ngöôøi khoâng laõnh hoäi chaân phaùp giôùi töùc cho boán phaùp naày, lìa nôi chaân phaùp giôùi, theå rieâng töôùng khaùc, neân khoâng goïi laø Boà-taùt chaân thaät. Neáu laõnh hoäi, thoâng toû veà Chaân nhö bình ñaúng, töùc nhaän bieát phaùp aáy tuy thôøi khaùc, duïng rieâng, nhöng noùi veà choã quy veà thì khoâng coù töôùng khaùc, ñeå lìa nôi chaân phaùp giôùi roõ raøng laø coù. Cho neân kinh Thaéng

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 7 420

Man noùi: Döïa nôi Nhö Lai taïng ñeå kieán laäp taát caû phaùp”. Laïi nhö trong kinh Baát Taêng Baát Giaûm neâu roõ: Y cöù treân theå cuûa Phaät taùnh phaùp thaân, coù chuùng sinh, Boà-taùt, Phaät”. Neân bieát phaøm Thaùnh tuy khaùc maø cuøng döïa nôi Phaät taùnh. Neáu ñoàng moät phaùp giôùi, sôû dó coù boán phaùp sai bieät aáy, laø neáu roõ, ngöôøi chöa tu haønh, khoâng ñoaïn tröø Hoaëc, goïi laø chuùng sinh: Trong söï tu haønh phaân bieät ñoaïn Hoaëc, goïi laø Boà-taùt. Tu haønh toaøn dieän,

ñaày ñuû, döùt tröø vónh vieãn hai Hoaëc, goïi laø Phaät. Ñaõ ñaït Baùo phaùp thaân vieân maõn, aét coù coõi cuûa y baùo. Töùc treân Phaùp-Baùo vieân maõn coù caùi duïng khaùc nhau cuûa khí theá gian (Y baùo). Cho neân coù tònh ñoä. Ñaây laø bieän minh, hai thöù Phaät vaø Tònh ñoä, theå cuûa phaùp laø moät, nhöng theo duïng thì khaùc. Coù ngöôøi sinh nghi: Neáu khôûi taâm nhö theá, chaúng phaûi laø Boà-taùt, vaäy khôûi nhöõng taâm gì, goïi laø Boà-taùt chaân thaät? Cho neân ñaùp: "Tu Boà-ñeà? Neáu Boà-taùt thoâng ñaït veà voâ ngaõ, veà phaùp voâ ngaõ, thì goïi laø Boà-taùt chaân thaät". Treân ñaây, neâu roõ, chöa thoâng ñaït veà voâ ngaõ, thì khoâng goïi laø Boà- taùt chaân thaät. Töùc chæ roõ töø xa, maø ñaùp chính laø ôû ñaây. Nay noùi thoâng ñaït veà voâ ngaõ, veà phaùp voâ ngaõ, laø chính thöùc neâu ra: Ngöôøi thoâng ñaït hai voâ ngaõ thì goïi laø Boà-taùt chaân thaät. Voâ ngaõ, phaùp voâ ngaõ laø coù hai thöù voâ ngaõ: Moät laø ngöôøi voâ ngaõ. Hai laø phaùp voâ ngaõ. Ngöôøi voâ ngaõ: laø hieåu roõ trong cuûa chuùng naêm aám sinh töø xöa ñeán nay khoâng thaät coù thaàn ngaõ thaät söï quyeát ñònh vaø chuùng sinh. Cho neân goïi laø ngöôøi voâ ngaõ. Phaùp voâ ngaõ coù hai thöù: Moät laø quaùn phaùp nhaân duyeân, theå xöa nay laø vaéng laëng. Hai laø quaùn theå neân phaùp Phaät taùnh khoâng coù muoân hình töôùng neân khoâng. Neáu coù theå thoâng ñaït ba khoâng, hai voâ ngaõ, laø Boà-taùt chaân thaät. Cho neân noùi: Thoâng ñaït veà voâ ngaõ, phaùp voâ ngaõ. Sôû dó laëp laïi: "Boà-taùt, Boà-taùt" laø neâu roõ Boà-taùt coù hai loaïi: Moät laø Boà-taùt ñòa tieàn, nghe tin hai thöù voâ ngaõ. Hai laø Boà-taùt treân ñòa, hieän thaáy hai thöù voâ ngaõ. Neáu chæ noùi veà Boà-taùt chaân thaät thì e boû maát Boà-taùt ñòa tieàn, ñaõ böôùc ñaàu quaùn xeùt veà lyù, cheá ngöï moät caùch saâu xa caùc thöù phieàn naõo. Do ñaáy ñaõ laëp laïi Boà-taùt, Boà-taùt. "Luaän raèng: ÔÛ ñaây coù nghi vaán v.v...": laø Luaän vaên xuoâi, Luaän chuû muoán duøng keä ñeå giaûi thích phaàn vaên kinh tröôùc, neân taïo ra söï chuyeån tieáp aáy. "Neáu khoâng coù Boà-taùt..." ñeán: "quoác ñoä Phaät thanh tònh": Ñaây laø nhaéc laïi veà söï vieäc nghi. "Neáu nhö vaäy", tieáp xuoáng: laø daãn ra yù sinh nghi vaán, chæ roõ choã

giaûi thích cuûa kinh, nhö choã chuyeån tieáp trong kinh. Luaän ñaõ duøng hai keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn vaên kinh naày. Keä thöù nhaát taïo yù hoûi ñaùp, giaûi thích phaàn nôi kinh: "Boà-taùt cuõng laïi nhö vaäy", ñeán: khoâng goïi laø Boà-taùt". Keä thöù hai giaûi thích phaàn trong kinh: Neáu Boà taùt thoâng ñaït veà voâ ngaõ, phaùp voâ ngaõ, ñeán heát kinh. "Chaúng ñaït chaân phaùp giôùi, khôûi yù ñoä chuùng sinh, vaø thanh tònh quoác ñoä: laø neâu roõ Boà-taùt sôû dó khôûi taâm hoùa ñoä chuùng sinh vaø laøm trang nghieâm quoác ñoä Phaät; chính laø do khoâng thaáu ñaït veà lyù bình ñaúng nôi phaùp giôùi cuûa Chaân nhö, khoâng bieát phaøm Thaùnh laø moät nhö, y baùo chaùnh baùo laø ñoàng theå. Nghóa laø lìa khoûi chaân phaùp giôùi aáy, ngoaøi nôi ba coõi trong phaùp höõu vi, rieâng coù Boà-taùt laø chuû theå hoùa ñoä, coù chuùng sinh thaät laø ñoái töôïng ñöôïc hoùa ñoä, coù tònh ñoä chaân thaät coù theå tu haønh. Ñaáy goïi laø Boà taùt khoâng thoâng toû veà lyù bình ñaúng chaân thaät. Cho neân caâu sau noùi: "Sinh taâm töùc ñieân ñaûo". Do ñoù, trong kinh neâu roõ: "Boà-taùt Vaên Thuø Sö Lôïi höôùng veà Phaät saùm hoái: "Con töø xöa ñeán

nay, do khoâng thaáu ñaït veà lyù cuûa chaân phaùp giôùi, neân ñem taâm chaáp giöõ töôùng giaùo hoùa chuùng sinh, tu haønh möôøi Ñòa, laøm thanh tònh quoác ñoä Phaät". Coù toäi nhö vaäy, nay höôùng veà Phaät xin saùm hoái. Do khôûi taâm chaáp giöõ veà ñieàu khoâng thaät, neân goïi laø ñieân ñaûo. "Nghóa aáy laø theá naøo? Neáu khôûi taâm nhö theá v.v...: Laø Luaän vaên xuoâi, tröôùc neâu keä laøm caâu hoûi, sau duøng kinh ñeå ñaùp. Ñaây laø chæ roõ veà nghóa gì? Töùc saép taïo keä ñeå giaûi thích kinh neân hoûi: Ñoaïn kinh naày noùi: thoâng ñaït veà voâ ngaõ, phaùp voâ ngaõ, chæ roõ veà nhöõng nghóa gì? Do vaäy, keä ñaùp: "Chuùng sinh vaø Boà-taùt" v.v. Keä thöù hai naày noùi: Chuùng sinh vaø Boà-taùt... "Chuùng sinh: Töùc chæ cho Boà-taùt phaøm phu". Vaø Boà-taùt: Töùc laø Boà-taùt töø Ñòa thöù nhaát trôû leân. "Bieát caùc phaùp voâ ngaõ": Neâu roõ hai thöù ba aáy, ñaït söï thoâng toû veà ba khoâng, hai voâ ngaõ. Ñaây laø bieän minh Boà-taùt ñòa tieàn ñaõ böôùc ñaàu hieåu roõ veà hai voâ ngaõ. Töø Ñòa thöù nhaát trôû leân laø hieän thaáy hai voâ ngaõ. Cho neân nöûa keä sau noùi: Chaúng phaûi Thaùnh töï trí tin. Vaø Thaùnh do coù trí". "Chaúng phaûi Thaùnh": laø laøm roõ veà Boà-taùt ñòa tieàn, chöa hieän coù thaéng giaûi veà voâ ngaõ cuûa Chaân nhö. Cho neân goïi laø "Chaúng phaûi Thaùnh", chöù khoâng phaûi laø khoâng coù ñöôïc söï thoâng toû töông töï. Trong choã nghe sinh quyeát ñònh tin, cho neân noùi laø: "Töï trí tin". "Vaø Thaùnh do coù trí": laø noùi Boà-taùt töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, hieän laõnh hoäi dieäu lyù cuûa ba khoâng, hai voâ ngaõ, neân goïi laø Thaùnh. Do ñaâu

goïi laø Thaùnh? Laø do coù trí voâ laäu cuûa Chaân nhö. Cho neân noùi laø: "Vaø Thaùnh do coù trí". Phaàn Luaän vaên xuoâi noùi : ôû ñaây neâu roõ veà nhöõng nghóa gì? Nhaän bieát veà voâ ngaõ, phaùp voâ ngaõ. Töùc tröôùc giaûi thích caâu thöù hai trong keä, neâu ra hai caûnh Ngaõ-sôû quaùn cuûa Boà taùt. Nghóa laø chuùng sinh cuøng Boà-taùt: laø giaûi thích caâu thöù nhaát nôi keä, neâu ra hai loaïi Boà-taùt, ngöôøi naêng quaùn. "Nhöõng gì laø chuùng sinh, nhöõng gì laø Boà-taùt"? laø saép giaûi thích nöûa keä sau, neân taïo caâu hoûi ñeå chuyeån tieáp, hoûi hai loaïi Boà-taùt aáy ñaõ cuøng quaùn xeùt veà lyù cuûa hai thöù voâ ngaõ coù nhöõng hôn keùm gì maø coù chuùng sinh, Boà-taùt vôùi hai teân goïi chaúng ñoàng? Lieàn giaûi thích: "ÔÛ nôi phaùp kia, neáu coù theå töï trí tin", laø neâu chung veà hai loaïi Boà taùt ñoái vôùi dieäu lyù cuûa ba khoâng kia, duøng trí ñeå tin töôûng. "Trí theá gian": laø chính thöùc giaûi thích hai caâu sau nôi keä. Neâu roõ hai loaïi Boà-taùt aáy, tuy cuøng tin nôi ba khoâng, maø hôn keùm coù khaùc. "Ñoù laø phaøm phu, Thaùnh nhaân", tieáp xuoáng: laø hai ñoái toùm keát veà choã teân goïi chaúng ñoàng nôi hai loaïi Boà-taùt. "Nhö kinh" tieáp xuoáng: laø neâu daãn kinh ñeå toùm keát.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.